1.

Gudz Barnas
Ofördgängelige Arffwelott
I Himmelen;
Sedan the förlåta thet förgängeliga Arfwet
å Jorden.
Nådeligt beskärd aff Gudi;
Kraffeligt förwärfwad aff Christo;
Förnuffteligt vthwald aff ett ädelt Blod/
Sine Hög-Förnähme Föräldrars/ Käreste Dotter;
Then
Hög-Wälborne Fröken/
Fröken
BRIGITTA STEENBOCK,
Boren Grefwe Dotter til Bogesund/ Frijherre Dotter til Cronebeck och Öresteen/ Fröken til Torpa/ Kalka Kijda/ Heslebyholm/ Wapnö/ Wegeholm/ Rögle/ Monstrup och Mornp.
Then hon i Trona
Christeligen behållit in til Döden;
Wärkeligen nu besitter ewiget i Himmelen!
Allom Föräldrom til hiertelig Tröst!
Allom Barnom til Christeligit Efterfölie;
Allom Christnom til timmelig och ewig Hugnad!
I en Christelig Lijkpredijkan
Åhr 1682. den 24 September.
I Stockholms Riddare Kyrckia för en anseenlig Försambling
aff Adel och Cadel/
Vpwtijsat aff
Haus Kongl. Mayts Hoffpredikant och Regements Pastor widh dheß
Lijff-Regemente til Häst
SIMON ISOGÆUS.

Stockholm/ Tryckt hoos Niclas Wankijff/ Kongl. Booktr.

nata 1. Febr. 1660
denata 29. may 1682.

Then Högwälborne Grefwe och Herre/
Kongl. May:tz Råd och Öfwerste Ammiral. Lagman öfwer Wester Norlanden/ Lappmarcken/ Jempteland och Herredalen/ så och Academiæ Carolinæ Cantzler/

Gustaf Otto Steenbock/

Grefwe til Bogesund; Frijherre til Cronebeck och Öresteen; Herre til Torpa/ Kolka/ Kijda/ Heslebyholm/ Wapnö/ Wägeholm/ Rögle/ Monsterup och Morup &c.

Then Högwälborne Grefwinna och Fru/

Fr. Christina Catharina De La Gardie,

Wohren Grefwedotter til Läckö, Grefwinna til Bogesund; Frijherrinna til Cronebeck och Öresteen; Fru til Torpa/ Kolcka/ Kijda/ Heslebyholm/ Wapnö/ Wägeholm/ Rögle/ Monstrup och Morup &c.

Nordist Tröst! Himmelsk Nöye!

Högwälborne Hr. Grefwe/
Högwälborne Grefwinna/

JAg hafwer deels hört/ deels tyckes stundelig höra en Klage-Suckan från Eders Grefwelig Excellence och Eders Grefwelige Nåde öfwer Eder K. Dotters/ för Menniskiors omdöme/ otijdige/ men för Gudz allwijse Ögon/ tijdige frånfälle. Suckade ock en Hedniſt Fader (a) fordom / otoligt: Ach käreſte Dotter! Hwad ſkal iag göra tig för Dödzoffer? Hwad Skatt ſkal iag begrafwa med tigh? Jagh weet Edert Begraffningzoffer hafwer warit tuſende Tårar! Eder Skatt en ofärgat Faders och Moders Kärleek; hwilken I hafwen wijſt emot Edert K. Barn i Lijfwet/ och låtit then i Döden föllia theß döda Kropp ned i Grafwen! Hwad är min Plicht annat/ån iag ingifwer den Påminnelſen hoos Eder/

som

(a) Herodes Atticus Sophiſta, lugens mortem filiæ Elpinices; quas inquit inferias tibi faciam? quid tecum ſepelium?

som then wijse Philosophus (b): ther han sade til den sörjande Fadren: Tu kan aldrig bättre Ähra göra tin Dotter/ än när tu mättelig sörier. Tagande iag Eder wid Handen och förande til all Tröstz ymnige Förråd/ Gudz helige Ord; til then rätta Siäle-Tröstaren Christum Jesum/ som lofwat hafwer willia i sinom Tijd aftorcka alla Tårar aff the bedröfwades Kinner. Hörer JEsu Tröst: Eder Dotter är icke död/ men hon sofwer. Hörer Tröst aff Gudz Ord: The Rättfärdigas Siålar äro i Gudz Hand/ och intet Dödzqwal kommer wid them. Hörer Eder egen Dotters ytterste Tröst/ then hon tilgreep i sitt Aflijdande/ och lembnade Eder efterlefwande/ sägande; **Mitt Arff är i Himmelen!** Fatter ther på Jobs Tolamod/ warer förnögda med och i Gudi/ säger: **Herren gaf/ och Herren tog/ wälsignat ware HErrans Namn!**

Uppenb. B. 7: 17.

Matth: 9. 24.

Wijsheetz B. 3: 1.

Job: 1: 21.

(b) cui *Sextus*: Maximum munus dederis filiæ, si moderate lugeas. ex Philostrato.

Önskar deras
ödmiuke och skyldige
Tienare

Sim. Isogæus.

I Namn Gudz Faders/ Sons och thens Helige Andes!

§. 1.

Förbereelsen aff Jacobs sorg öfwer sin käreste Son.

Är then gambla och gudälskande Patriarchen Jacob the Ohugnelige/ än skönt falska Tijender förekommo: at hans Käreste Son/ aff hans Käreste Rahel/ war aff ett ondt Willdiur/ i wilda Marcken gripẽ/ rifwen och upåten; tå reef han sine Kläder/ och swepte en Säck/ eller Sörjeslöya/ om sina Länder/ hwilket then Tijden en Sorgedrächt war/ och sorgde sin Son långan Tijd. Och alla hans Söner och Döttrar gingo til at the skulle hugswala honom. Men han wille icke låta hugswala sig/ och sade: Jag warder med sorg nederfa-

1. Mosis B. 37: 31/34/35.

randes i Grafwena til min Son.

Thet kårt är/ är swårt at mista.

§. 2. Ju ädlare ett Ting är/ju högre man thet wärderar/ och ju högre Wärdet är/ju kårare året/ och ju kårare/ ju swårare at mista. All Ting äro wäl ädla/ all Ting goda/ som alt är godt skapat aff then goda Guden/ aff hwilkom intet ondt någon sinn kommit är. Therföre och flera gånger i Skapelsens Historia vprepat warder: At Gud **såg til alt thet han giordt hade/ och sij/ thet war alt ganska godt.** Så är likwäl thet ena Tinget ädlare än thet andra/ antingen aff sin Natur/ eller af Menniskians fåfänga Inbillning; sig grundande: deels på deß Karitet, at lijtet theraff är til fångs ty säyes gement: Thet är dyrt som sällsynt är. Thet man i Ymnogheet hafwer/ thet dageligit är för Ögonen/ thet achtar man lijtet/ thet wanwyrdas lättelig. Deels på en allmen Wana: Hwilken som thet gör Tinget ädlare i bruket/ så gör thet och Kärleken större i Sinnet. Gullet är ädelt och kärt/ ty thet graffs intet vp i alla Berg/ och the Peruvianiske Gull-

1. Moſis B. 1:10/11/18/31 Wijßhet. B. 1. 14.

Ett Tings Ädelheet hwadan?

Omne rarum carum: vilescit qvotidianum.

Tådan Kärleek.

Gullgruſwor äro widt aflägne; ty förwaras thet hos oß i Pungar/ Skååp och Kiſtor/ innom Låås och Nycklar. Demanter och Pärlor äre ädla/ dyra och kåra/ eſſterſom the ra-ra äro/ och antingen med ſtörſta Lyffzfara vtu Haffzbotn vpfiſkias/ eller med platz ibland Klipporna i the ytterſta Werldenes Kanter ſökias och finnas. Therföre dragas the på Fingren/ på Armarna/ på Bröſtet/ på Hufwudet til Åhresmycken.

§. 3. Men ibland alt thet Gud ſkapat haf- Barn the ädleſte och kåreſte.
wer/ hwad är ädlare än then ädla Menniſkian? och ibland the ädle Menniſkior hwad är ädlare och täckare än then vpwåxande Ungdomen? Hwad Föräldromen kärare än theras kärälſkelige Barn och Lyfzfrucht? Är ju alt vti ſin ſpåda tilwäxt täckeligit och behageligit? The förnufftlöſe Diur och Willdiur/ churu ſtygge/ wahnſkapelige och faſlige the i längden bliſwa/ ſå äre dhe lyktwål i Wårten täcke och behagelige. Med hwad Fägring vthſpricka Tråån och blomſtras hela Marken om Wåhren? ſom doch ſedan i ſin fulla mogna alt bleknar/ wißnar och förfaller.

Hurv

Huru mycket meer then förnufftige Menniskians lyfflige Alster/ the täcke och kärälskelige Barnen. **Barn/ som äro en Herrans Gåfwa/** en Huußprynad/ en families Grund och Pelare/ Menniskio Slächtes Förkoffring/ Föräldrars Ögon- och Hiertefägnad/ och en förwäntad ålderdoms Tröst.

Psal. 127. 4.

Ty sade Eva om sin förstfödde Son Cain: **Jag hafwer fädt Herrans Man.**

1. Mosis B. 4: 1.

Och Lamech om sin Son Noach: **Thenne här warder oß tröstandes i wåra Mödo och Arbete på Jordenne/ then Herren förbannat hafwer!**

Cap. 5: 14.

Fruchtsamme gladz öfwer lyfzfrucht: Ofruchtsamme krängt at ther effter.

§. 4. Therföre hafwa barnrijke Föräldrar hierteligen gladz öfwer the Barn Gud them giftwit hafwer. Såsom Jacob swarade sin Broder Esau medh een gladlynt Munn: **Thesse äre Barnen som Gud tinom Tienare beskärdt hafwer.** Och Propheten i Gudz Församblingz Nampn: **Sij här är iag/ och Barnen som Herren mig giftwit hafwer.**

Cap. 33: 5.

Jesai. 8: 18.

Theremot

Barnlöse

Barnlöse ängsligen trängtat effter Lyffz-frucht/och ofruchtsamme Mödrar innerligen bedit Gud/at the mätte fruchtsamme warda och theras tilslutne Qwed öpnas. Medh hwad hiertans Bedröfwelse bad och greet Hanna in för Herran i Herrans Tempel/och sade: **Herre Zebaoth/ om tu wille see til tine Tienarinnos Jämmer/ och täncka på mig/ och icke förgåta tine Tienarinno/ utan gifwa tine Tienarinno en Son/ så wil iag gifwa honom HErranom så länge han lefwer.** 1. Sam. 1:11.

Rahel sade aff Otoligheet til sin Man Jacob: **Skaffa mig Barn/ ellies dör iag.** 1. Mosis B. 30: 1.

§. 5. Äre nu Barn så önskelige förn man them äger/ huru mycket kärare mätte the tå wara/ när man them fådt hafwer/ huru mycket bedröfweligare/ och mehr hierttryckiande/ när man them mister. Man mister medh stoor Sorg/ thet man håller i stoor Åhra. (c) Thet man högt älskar/ när man thet hafwer/

Therföre inteI Ynder at Jacob sorgde.

(c) Cum gravi dolore deseruntur quæ cum magno honore habentur. Isidor. Hispal. l. 3. de Sum. Bono.

thet efterlängtar man högt/ når man thet miſter. (d) Hoo will tå undra vppå at then ålderſtegna Fadren Jacob ſå högt ſorgde/ och ſig intet wille tröſta låta öfwer ſin K. Sons förmente Död/ haſtige och oförmodelige frånfälle/ then han ſå länge aff Gud i Bönen bedit hade/ vti hwilken han trodde all Slächter på Jordenne ſkulle wälſignade warda/ och ſig i ſin dageliga meer och meer annalkande Ålderdom förmodelig tröſtas/ vtan qwidde och ropade: **Jag warder med Sorg nederfarandes i Grafwena til min Son!**

§. 6. Här ſtår för wåra Ögon/ then fordom **Högwälborne/ nu mehra hoos GVdh Sahlige Fröken/ Fröken BRIGITTA STEENBOCK**; boren Greſwedotter til Bogeſund/ Frijherredotter til Cronebeck och Öreſteen/ Fröken til Torpa ꝛc. ſine K. Högförnäme Föräldrars älſte och käreſte Dotter/ röſtwen och ſlijten ifrån ſine K. Föräldrars Skööt/ ifrån ſine liuſlige Syſkons förnöyande ſammanlefnad/ ifrån alles

I dyſtika Måhl.

(d) Nam quæ ardenter diligimus habita, graviter ſuſpiramus amiſſa. Gregor. l. 31. Moral. c. 8. T. 1. pag. 798.

alles behagelige Umgånge/ genom ett grymt Willdiur/ then timmelige och oundwijkelige Döden. Tå når denne Sahlige Fröken förmeentes bliftwa sinom/ til en hög Ålder skyndande Föräldrom en ålderdoms Tröst; Tå når hon syntes bäst behöftwas med sin liuflighet wederqwecka the aff hwariehanda Mootgångs och Olyckas Böllior förqwasde Hiertan/ lindra theras dageliga Smärta/ förtaga hiertrinnande Tårar/ och deels vprätta med sina behagelige Later och förnufftrijke Trösteord the elliest i Sorgen och Anfächtningen diupt nedsänkte Sinnen!

§. 7. Hoo är tå som wil undra/ at the närskylta haftwa tagit Sorgekläder vppå? At så många äro komne i en anseenlig Myckenheet aff äthskilligt Ständ/ Köön/ Ålder och Wärde/ til at beklaga then obehagelig läggias under Jorden/ som så behagelig warit åfwan Jorden: At gråta med the Gråtande wid Graftwen/ som nu inslutaskal i sitt diupa Mörcker/ en Kropp/ hwilken en ädell Siål har vplyst: I sin ledsamma Tyststheet/ en i Lijftwet förnöyande Liufligheet: I sin diupa Kula ett Ungdoms blomster/ en An-

Intet Under at Slächt och Wänner förta en liuflig Syster.

dans Boning/ en Fägnad för the sina/ en Prydnad för alla! Lyka som Israels Döttrar gingo åhrliga til/ och begreto Jephthaes ther Furstens Dotter.

Domare B. 11. 40.

Föräldrar en Kär Dotter.

§. 8. Hoo wil undra om thenna Salige Frökens Kärälskelige Högförnähme/ aff Alder och Werlden wäl mättade Herr Fader och Fru Moder under sitt mångfaldiga Korss/ öfwerhopade swårigheter/ther then ena Olyckan syns jämpt willia räckia then andra Handen/ och Motgångs Wågarna instorma på alla sijdor/ såsom aff ett vprört brusande Wredes Haaff: Hoo wil undra/ säger iag/ om the sig intet willia trösta låta/ vthan suckande säija med Jacob: **Wij warda medh Sorg nederfarandes i Grafwena til wåra Dotter!** Wår Käreste Dotters oförmodelige Frånfälle **warder drijfwandes wåra gråå håår med Sorg neder i Grafwena!** Lärer betaga oss här efter all Jordesk Hugnad/ förkorta oss Dagarna/ och

nappast tillåtande Tröst.

wan säya med Jacob.

1. Mosis B. 42: 33. cap. 44: 29.

och påskynda wår Efterfärd til wåra Dotter i then mörcka Grafwena!

§. 9. Wij som aff ett Christeligit Condolens och Medlijdande rörde åro/at föllia thenna Sorge-Processen hijt vpp i GUDz Huus/ och bijwijsta thes Salige Lekamens Jordasättning/ låter oß effterlefwa Apostelens Förmaning: **Gråtom med them som gråta**/ och bidiom at all Hugswalelses Gud wille wara the aff Sorgen sårade Hiertans rijke Hugswalare/ och giftwa oß Nådena/ at wij ock kunna hugswala them med then Hugswalelse/ ther Gud oß och alla sina Kårälskeliga Barn med hugswalar. Lårandes wij aff thenna Sahlige Frökens Christ-förtröstade Exempel/ huru ock wij en gång wäl och Christeligen kunna skillias aff thenna ostadige Werlden och inhampna i then Arfwedeel oß aff Christo JEsu wår högförtiente Frälsare i Himmelen förwarad är. Hwar om wij dageligen bidia/ och nu til en wälsignad Begynnelse aff wårt gudelige Förehafwande med JEsu egen Bön/ i stilla Andacht bidiandes: Fader wår ꝛc.

Den nörwarande Gudz Försambling vpwäckes.

Epist. Rom. 12: 15.

Till Bön för the Sorgbundna.

2. Cor. 1. 4.

och för wår gudeliga Förehafwande.

TEXTUS.

Psalm. XVI. 5, 6.

WEn Herren är mitt Godz och min deel/ tu vppehåller min Arfwedeel. Lotten är mig fallen i thet lustiga mig är en skön Arfwedeel tilfallen.

Ingången.

§. 10.

Naturlige Tings Wärtan näst för sin Undergång.

MAn finner i Naturen/ at när ett Ting är när til Undergång/ så wijsar thet sin ytter-

tersta Krafft. Oskälig Fånad och Willdiur/ när the aff Dödzskott träffade äro/ bruka the sin största Starckheet emoot alt thet them förekomer. Icke lijflige allena/ vtan och the ther intet Lijff hafwa göra thet samma. En gnijsta näst förn then aldeles vtslocknar/ blänker hon til som liusast. Solen ju närmare hon nalkas til Undergång/ ju liusligare Skeen gifwer hon för Ögonen. Skeer nu thetta i the oförnufftige Ting/ så må man thet så mycket mehr förwänta aff the Förnufftige. Then förnufftige Siälen/ såsom en odödelig Gudoms gnijsta i Menniskian/ när hon ifrån Kroppen/sitt jordiska Fängelse/ skillias skal/ så wijsar hon sig offta meer wärckande än elliest.

§. II. Stoici en Sect aff the lärda Hedningar/ lärde at Siälen har en naturlig Krafft at tänckia och see thet för handen är/ som kallas Sensus i. e. Sinne: En annan at tänckia på thet framfarna/ som är Memoria i. e. Minnet; Förmedelst hwilket/ wij föra oß til Sinnes hwad förr skedt är: Än läggia the til then Krafft/ the tilmäla henne/ at see förvth hwad Siälens Krafft i gemeen

I synnerheet

hwad skee skal. (e) Hwar med then gamble Läraren Gregorius instämer/ ther han säger: **Sielfwa Siälarnas Krafft see rundertijden något förvth igenom sin Skarpsinnigheet.** (f) Ty är intet under några wara fundne/ som hafwa städt i then Tanckan/ at Menniskiornas Siälar äro fulla med Förespåningar/ särdeles när the nu skillias skola ifrån Kroppen/ så at ju närmare en är Döden/ ju närmare han pheterar om thet skee skal. (g) Så skrifwer Xenophon (h) om Konung Cyro/ at han bedyrat hafwer thet Menniskians Siäl propheterade som mäst/ när hon dö skulle. Och Plato inför i sin Apologia Socratem säjande: Jag är råkat i then Tijden/ ther Menniskiorna som mäst pläga förkunna tilkommande Ting

(e) vid. Raphaël. de la Torre Summa Theologica in Thomam. p 109
(f) Ipsa aliqnando animarum vis subtilitate quadam sua, aliquid prævidet. aliquando a. exituræ animæ per revelationem ventura cognoscunt, aliquando vero jam dum juxta fit, ut corpus deserant, divinitus afflatæ in secreta cœlestia incorporeum mentis oculum mittunt. Gregor. Tom. III. l. 4. Dialog. c. 26. pag. 326. (g) Simon Gedicc. in c. 49. Genes. p. 518. [h] Hominis animus, *in morte*, maxime divinus perspicitur, & tum futurorum aliqnid prospicit: Tum enim ut videre est, maxime remissus & liber est. Cyrus in Orat. sua ad filios paulo ante obitum, [redacted] ap. Xenophont. de Pædia Cyri lib. 8. p. 101. ex Interpret. Francf. Philelphi.

Ting/ när the dööska nembligen: (i) Hwar om ock then wältalande Cicero i sin Book om Divinationibus eller Spådomar widare läsas kan. Gregorius indrager några Exempel och Händelser af them/ ther utgången haftwer bestwarat the Dödas föregångne Spådom.

Om sådant aff sombligom skeer/ så måste man thet antingen theras höga Förstånd/ eller genom drefna långwarige Förfarenheet/ eller Gudz besynnerliga Ingifwelse tilskrifwa. Ty elliest naturligen til tala/ taga icke allenast Kroppsens/ utan och Sinnetz Kraffter/ then Tijden Menniskian dööska/ mächta Ting aff. Altså/ at Jacob Patriarchen wälsignade/ näst för sin Död sina 12 Söner/ och förkunnade hwad them och theras Efterkommande i längden wederfaras skulle: (k) At Moses äfwen förespådde Israels Barn/ när han dööska skulle/ hwar Slächt för sig/ huru

Hwadan sådan Krafft kommer?

Gen. 49.

(i) In illum temporis statum jam, sc. *morti vicinus*, perveni, in quo homines divinandi facultate maxime pollent, quando nimirum morituri sunt. Plato in Apolog. Socrat. p. 39. Ex interpret. Serrani, vid. de la Torre inp. cit. loc. c. 26, 27. (k) Unde Benedictiones 12 Patriarcharum Ruffino & Ambrosio, qvorum hac de re quisque librum edidit. Vide inter opera Ambros. Tom. IV. pag. 263. Ruffinus Disseruit Benedictionem Jacobi super Patriarchas triplici. i. e. historico, morali & mystico sensu. Ex Gennadio Massil. lib. De Script. Eccl. c. 17. Item ex Honorio Augustod. & Anonymo, Miræus Biblioth. Eccles. part. 1. pag. 48. 103. 117.

them i Långden skulle gå i hand; thet war en besynnerlig Gudz Nåd och Gåswa at säya förvt thet i tilkommande Tijder skee skulle. Hwilket elliest then Allwijse Gudden tilkommer/ och ingen annan. Therföre han och thet såsom en then sanna Gudens Egenskap vpsatt haftwer. Til åtskillnad emellan sig en sannan Gud/ och Hedningars falska Affgudar. Icke thes mindre haftwer Gud vtskifftat aff thenne sin egenskap/ och meddelar ån mångom til en Gåfwa/ therföre then ock vpräknad warder ibland Andans Gåftwor aff Apostelen Paulo.

Deut: 33.

Jes. 42:9.

cap. 41:22,23

2. Cor. 12:10
Rom. 12. 6.

Lämpas til then Salige Dödas

Christeliga Beredelse til Döden

Jag tohr säya/ at thenna nåden wederfors thenna wår Salige Fröken i thenna vpläsne Textens vtwälliande på sitt ytterste. Ty när hon infallen war i en swår Krankheet/ och leed stoor wärk i sina Lemmar åfwen then Tijden om Åhret på hwilken Herren Jesus lijdit hade för henne och hela thet fallna Menniskio Slächtet. Lätt hon kalla mig ringa Jesu Tienare til sig/ tröstade sig aff Gudz Ord/ och försonade sig med Gud/ förmedelst Herrans Jesu Christi Helige Lekamens och Blodz annammande/ på then Dagen/ på hwil-

hwilken Jesus hängde på Korset ett **Förso-ningz** Offer för alla Werldennes Synder. Sedan åter/ når hon effter Gudz Allwijse behag/ under Korßet jämpt Arbeta måste/ hennes Kraffter meer och meer förminskades/ Hoppet aff thetta förgängelige Liffwetz bevonde afftog/ och Trängtan til thet ewiga och ofördgängeliga Arffwet tiltog; ty lätt then Salige Fröken åter aff sitt Gudelige nijt fodra mig til sig på nytt/ giorde sig meer försäkrad aff Gudz Ordz rijke Tröste-Språk/ om thet hon lärdt hade ifrån sin Barndom/ och trodde i sitt Hierta/ at thē nådefulle Gudē worde hållande troo ewinnerliga/ och the Löfften henne/ och oßi Christo Jesu wår Återlösare Pſal: 146: 6. gifne woro: At gifwa effter Kropsens opphörliga Droo åfwan Jorden/ en rolig Hwijlo åter under Jorden/ effter Wärk/ Hugnad/ efter Siälenes Anfächtning i then syndiga Kroppen/ en liuflig Lijsa vti Abrahams Skööt. Til thes Kroppen på then ytterſta Dagen åter vptwächt aff Jordennes Stofft/ med Siälen förenat intaga skulle thet saliga Arfwet i Gudz Rijke. Eſkade ther på/ och

med största Andacht undfick sitt och alla Christnas saliga Wägepaß och Tårepenning/ Herrans Högwyrdiga Nattward/ warandes förnögd i GUdi/ och om intet meer bekymbrat/ án huru hon mätte wälberedd

Salige Affsked affWerlden

affwachta sin Himmelske Siäle-Bruds-gummes JEsu Christi Kallelse och taga ett saligt Afftråde ifrån thetta vsla Lijfwet. Befalte ther på at iag thessa Orden öfwerliudt vpläsa skulle/ säijande/ när thet skedt war: **Thetta skal wara min Lijk-Text!** Wijssandes ther med sin Christeliga Förtröstan i thetta och sins Troos oförtwiflade Hopp i thet tilkommande Lijfwet. Ther then

Rom: 8:16.

vtkorade Barns Andan wittnade med hennes Anda/ at hon war Gudz Barn. Propheterandes dersempte/ såsom oförmärckt/ om the infallande Tijder och Tijders Förwärlingar/ som kunde göra henne och hennes Wederlijkar lijtet Hopp om något anseenligit Arff i thetta Lijfwet. Skulle och något här wara at förwänta/ så wiste han nogsampt/ alt wara icke allena på then för-

förgängelige jordenes/ vtan och Lyckones o-stadiga Kula grundat; Thet man en lijten Tijd äger och besitter. Hwad säger iag Ä-GA? Thet man allenast på en kort Tijd til ett Låån hafwer/ och under thetta Ägandet så många Anfächtningar underkastat är/ som stunderna äro i hwilka man thet besitter. Hwad säger iag **besittia**? Thet man qwitera måste/ förn man thet förmodar. Ty har then Salige Fröken i en salig Stund saligt vtkorat then **oförgängeliga Arfwedeel**/ henne och allom Christrognom hoos Gud wår Himmelska Fader aff hennes Siäle-Brudgumme Christo JEsu förwärfwat och i Himmelen förwarat är. Thetta skal wara wårt endesta Ögnemärcke på thenna Stunden/ som thet är alles wårt **Medarff** och förmodeligen alles wår åstundan til at en gång deelachtige warda aff thes beständiga Besittning i Ewigheet! Seendes wij til/ hwad thet är för **Arffwedeel**/ then Salige Fröken nu saligt besitter/ och hwilken alla Gudfruchtige Siålar en gång intaga skola/ nembligen: 1. Ett

Textens Delning

1. Ett HERRans Arff;
2. Ett ständigt Arff;
3. Ett förnöyande/ skönt och lustigt Arff:

med wälsignelses Tilönstan.

Stadnandes wid thet förstå/ i en **Förmaning**; Wid det andra/ i en **Warning**; Wid thet sidsta/ i en eller annan **Tröst** och **Hugswalelse.**

Gud som oß i sin älskelige Son Christo Jesu ett sådane saligt Arff beredt hafwer/ han gifwe oß Nåden/ wij märte så igenom then Helige Andes Nåd kunna ställa oß här som lydige Barn/ på thet wij ther måge kunna insamblas med alla GUdz Vthkorade i Ewinnerliga Hyddor/ blifwa Gudz wår Himmelske Faders Arfwingar och Jesu Christi Medarfwingar i thet Ewiga Lifwet!!! §. 12.

Vtläggningen

David ett Lyckones Speel.

DAvid/ en behagelig **Man** för sin Gud; En mächtig **Konung** i sin Tijd; En märcklig **Prophete** för the efterlefwande; war/ som alla Gudfruchtige/ i mycket **förfökt** aff then Högsta/ mycket **drillat** aff Menniskior/ hijt och dijt **kastad** aff Lyckones ostadiga/ nu moot- nu med-blåsande Wåder. Nu en HEERDE öfwer Fåren/

ren/ strax en **Herre** öfwer mycket Folck: Nu then **ringesta** i sins Faders Huus/ strax then **ypperste** ibland sina Bröder: Nu **lijten** och **förachtad** i Menniskiors Ögon / strax **stoor** och **härlig** prijsat aff alla/ når han Israels Skräck / then Resen Goliath nederlagt hade: Nu hälsader twijß 2. Sam. B. 14: 20.
såsom en **Gudz Engel**/ strax kallad en **Blodhund och Belials Man**: Nu Cap: 16: 7.
prächtig sittiande på en Kongelig Thron/ strax **flychtig** gående ifrån sitt Kongelige Wälde: Nu en **Man** effter Gudz Sinne/ 1. Sam. B. 13.
strax en **Syndare** effter Köttsens retande Apostl. Gär. 13.
Lusta. Therföre han och fådt Orsak at sammanfatta åtskilliga Psalmar i åtskillige Tijder/ aff åtskilligt Innehåll/ effter sitt Wilkors åtskillige Lägenheet. Sombliga til **Lärdom** och **Underrättelse** andra til **Tröst** och **Upprättelse** för sig och androm/ som hända råka i lijka Tilstånd. Stälte antingen för **såå** i Synnerheet / eller för

Hwilket gifwit Tilfälle til åtskillige Psalmer

Alla

För särdeles Ständ och Personer i Synnerheet.

alla i gemeen. Såsom för **Regenter**/ then klara Regentz Spegelen/ then 101 Psalmen/ther vti David sig dagelig speglat/ sitt Lefwerne och Regering ther efter styrt/ giordt sig och andra/ som hans Footspår efterfolgt lyckelige i sitt Rijks Styrelse. Alla som hafwa låtit och án låta sin Ratio Status, eller **Statzkonst** grunda sig på then trygga Grunden: At the för sin Person / handla **förſichteliga/redeliga/troliga.** För andra/ som dagelig om them áro / hwars Råd the fölkia/ hwars Tienst the bruka til sin Willias vtförande/ at the kuña göra förståndigt waal och åtskillnad emellan them/ som kunna wara them **nyttige** eller **onyttige**; hata **öfwertrådaren** / the onda och wrångwijsa / Baaktalare och Åhretiufwar/ Stoorlåtige och Stoorsinte ꝛc. men álska/ handhafwa och omkring sig liida/ **froma/ Gudfruchtige och rättsinta** ꝛc. Som David giorde / ther han om sig bekänner:

Psalm: 101. **Jag handlar förſichteliga och rede-**

liga

liga med them/ som mig tilhöra/ och wandrar troliga i mitt Huus. Jag tager mig ingen ond Saak före: Jag hatar öfwertrådaren. Itt wrångt Hierta måste wijka ifrån mig/ then Onda lijder iag icke. Den sin Nästa hemligen backtalar/ honom förgör iag ꝛc. Min ögon see efter the Trogna i Landet/ at the måga når mig boo/ och hafwer gärna fromma Tienare. Falskt Folck håller iag icke i mitt Huus. Liugare trijfwas icke når mig ꝛc.

§. 13. För alla Menniskior i gemeen: Huru the i alt och för alt skola hafwa GUD för Ögonen; Lust til hans Lag/ och then betrachta både Dag och Natt: Lära känna Gud til sin Warelse: Gudz Son til sin Person: Then Helige Anda til sin Wärk. Eller om andra Trones Artickar: Om Troon vppå Christum och ett Christeligit Lefwerne ꝛc.

I gemeen för alla.

Psalm: 1. ther aff äro somblige Lär. Psalm: Psalm. 67: Ps. 95. Ps. 96. Ps. 114. Ps. 136. Ps. 145.

Hwilka kallas och äro **Läro-Psalmar.**

Tacksägelse Sånger Psalm. 2. Ps. 45. Ps. 72. &c.

Andra äre **Tacksägelse-Psalmar**/ för alla Andelige och Lekamlige Gåfwor: För Beskydd uti Fahran; För Hielp uti Nöden.

Tröste-Psalmer. Psalm. 37. Ps. 73. Ps. 60. Ps. 79.

Andra äro **Tröste-Psalmer**/ emot och i Kors och Bedröfwelse; Emot the Ogudachtigas Trug och the Mechtigas Förtryck: Emot Anfächtning och Förföllielse: Emot Gudz Wrede och Samwetz Ångest. &c. Somlige äro **Böne-Psalmer**/ för hwariehanda Ständ: Emot hwariehanda Plågor: För Regenter och thet werldsliga Ståndet: Om Frijd och godt Förstånd inbördes &c. emot Fiender/Tyranner och Samwetzlösa Förtryckiare: Emot Ålderdoms Swagheet: Om Förloßning och Wprättelse: Om Hielp och Beskydd: Om Syndernas Förlåtelse: Om en salig Ändalycht &c.

Böne-Psal. Psalm 20. Ps. 68. Ps. 3. Ps. 13. Ps. 70. Ps. 60. Ps. 85. Ps. 74. Ps. 80. Ps. 71. Ps. 92. Ps. 137. Ps. 6. Ps. 39. Ps. 90.

Prophetiske. Än äro somblige Psalmar **Prophetiske**/ uti hwilka Propheterat och förkunnat är förwth om thet som med Tijden skee skulle/och nu skedt är. Såsom then andra om Christi Rijke: Then ottonde om hans diupe-

diupesta Förnedring/ och Hans Majestetiska Vphöyelse/ och andra som beräknas til en 30 sådana. (l)

§. 14. Ibland thessa inräknar sig ock billigt thenna 16. Psalmen/ aff hwilken wår Text tagen är/ såsom then ther infattar och handlar om: Ther ibland thenna 16 Psalm.

1. JEsu Christi Högtförtiänta **Lijdande och Pijna**/ then han aff skyldig Hörsamheet emot Gud sin Himmelske Fader/ aff hiertelig Kärleek emot oß eländе Syndare/ til wår Siåls timmeliga Tröst/ til wår Kroppz och Siåls ewiga Hugnad/ undergick. Som han sielff sade: **Jag måste för tina skull** lijda; **För tina skull**/ min GUD: för titt Råd/ titt Sluut/ tin Befallning/ titt Sändande/ tin Willia skull. **För tina skull**/ O Menniskia; **Han är fargat**/ **för** hwars Innehåll förlåtes Psalm: 16: 8 Psalm: 69: 9. Apost: Gerning 2: 23. Cap. 4: 28. Jesa. 53: 8.

D ij wåra

[l] Hinc quidam προφητικοὶ: vaticinantes N:o 15, vel 29. Διδακτικοὶ: docentes legem & Evangelium N:o 18, παρακλητικοὶ Consolatorii N:o 15, εὐχαριστικοὶ: Gratias agentes: N:o 45. ἱκετικοὶ: Oratorii, N:o 50. unde versus.

Aut docet; Aut orat psalmus; Solatur egentem;
ut lotvet grates; Sive futura canit.

Bachius in prolegom. ad Psalter. Dav. & super hunc Ps. p. 221.

wåra Miſsgärningar ſkull/ och ſlagen för wåra Synder ſkull. För **mina ſkull**/ min Kårleek ſkull/ mitt antagne Medlare Embete/ Barmhertigheet/ Medynkan; ty ſäger han: **Jag/ iag vtſtryker tin öfwerträdelſe för mina ſkull.**

Cap. 43: 25.

Först död för wåra **Synder**/ ſedan vpſtånde för wåra **Rättferdigheet.** I Döden lydit aff alla; Lydit för alla; I all Ålder; I allan Tijd; I alla Rum; I alla Ledemöter. Ty klagade han billigt: **Mig är Ondt vppåkommit/ ther intet taal på är.** I Döden alt fullkomnat/ then fallne Menniſkians Syndaſkuld betalt; Gudz/ öfwer Olydnan til thet nederſta i Helfwetit/ brinnande Wrede med ſitt rinnande Blod förqwafdt/ ſtillat och vtſlächt; Dödzens/ Diefwulens och Helfwetis Macht förſtört; Lyff/ Gud och Himmelen förwärfwat.

Rom: 4: 25.

Pſalm. 40: 12.

2. JEſu härlige **Triumph och Seger**/ hwilken han i ſin Nederfarelſe til Helfwetit och Vpfarelſe til Himbla wijſat/ och oß

ther

ther med Wägen til Löfstwet/ och Dören til Himmelen öpnat hafwer. Såsom han säger til sin Himmelske Fader: **Tu skalt icke låta mina Siäl vti Helfwetit/ och icke tilstädia at tin Helige förrotta-** v. 10: Ps. 16.
nar.

3. Thet **aldrahögsta Goda**/ som är Gud sielff med alla sina skattar/ Gåfwor och Wälgerningar. **Men Herren**/ sägerhan/ v: 5.
är mitt Godz och min Deel.

4. Thet nådige **Wälbehag**/ som Gud drager til oss Menniskior. Ty ther wij elliest wore Wredenes Barn/ och för Syndenes skull en Styggelse för Gud och hans Helige Englar/ så äre wij nu sedermehra Nådenes Barn/ försonade med Gud genom CHRIstum JEsum. At wij åter äro för hans Ogon behageligei Christo/ then behageligste. Ty säger han til the **Helige**/ helgade igenom then Helige Jesu dyra Förtienst; Til the **Härlige**/ med JEsu Rättfärdigheetz klädnad vtsmyckiade/ såsom **en Brud hoswe-** Jesa: 61:10.

Pſ. 16: 5. **rar vti ſin Skrud: til them haſwer tag alt mitt Behag.**

5. Then Prærogatif och **Förmon**/ſom then Chriſteliga Kyrckian haſwer/ hwilken GOdz Son ſig vtwalt haſwer til en Arfwedeel. Säyandes til ſin Himmelſke Fader: **Tu** v: 5. **vpehaller min Arffwedeel.** Såſom ock läſes om Wingårdzmännerna/ hwilkom thenna Arffwedeel til Klötzel och Lego giſwen war under Händerna/ at the förwaltade then illa; HERRans vthſkickade Tienare/ ſom Fruchten theraff vpbåra ſkulle/ Deels hudflängde/ deels ſårade/ deels förſmädde och toomhändta från ſig körde. Och änteligen när han ſände til them ſin älſkelige Son/ i meening the doch måtte draga Förſyyn för honom/ grepo the til thet Drådet/ ſäyande emellanſig: Matt: 21: 38. Marc: 12: 7 Luc: 20. 14 **Thenna är Arffwingen/ kommer/ låter oß ſlå honom thiäl/ och ſå få wij hans Arffwedeel.**

6. The ſköna **ähretittlar**/ med hwilka alla trogna Gudz Barn i thenna Pſalmen

nämde

nämbde och hedrade warda. Them GUds Son sielff kallar the **Helige**/ the **Härlige**/ och the **wälbehagelige**. Thetta är then rätta **Adell**/ adlat wara i Christo JEsu. När en Christen är Christnad/ så är han ock adlat. (m) Så snart han döpt är i Nampn **Faders**/**Sons** och **thens H. Andes**/ så är han Gudz Barn/ JEsu Broder/ then Helige Andes Wåning. Födas aff Hög-Adelig Ätt är mycket/ men födas på nytt genom Watn och Andanom/ är fast mehra. Ty vtan Watn och Andanom kan man intet ingå i Gudz Rijke. Thet är mycket/ at vti then lekamlige Födelsen fåås Lijff/ ärfwes strax Föräldrarnas Nampn; Grefwelig/ Furstelig/ Kungelig Titel; i längden lämnas til Arffs/ Godz och Härskaper/ Land och Rijken. Fast mera i then nya Födelsen/ derest i thet döda Syndenes Lijff ett nytt Andans Lijff uudfåås/ Gudz Barna Titel ärfwes/ Hoppet til then ewiga Arfwedeel giftwes/ som Joh: 3.

(m) Hinc Brentius à voce אדר clarescо, eminco, excello, deducit Adell. Quasi pii & credentes tantum sint nobiles & inclutι. Vide Brent. Oper. T. 3 p. 260. & ex eo Bachius in h. l.

som tilfalla skal allom Rättrognom i GUdz rijke/ ty alla j som döpte åren/ hafwen **ikläd**
Gal. 3: 27. **eder Christum**/ och med Christo alla the förmoner/ som genom Jesum äro förwärftwade: Barnskapet hoos Gud/ i Tijden/ i Ewighetena; Lijff/ Saligheet. Hwaraff Apostelen oß kallar rättelig: **Gudz Arfwingar**
Rom. 8: 17. **gar/ och Jesu Medarfwingar til thet ewiga Lijfwet.**

7. Thet Ewiga Lijffzens **Frögd och Härligheet**/ med hwilkett Betrachtande wij alt wårt lijdande/ mångfalliga Korß och Eländе här i Werldenne lijka som öfwersuckra och wårt Mödefulla Lijff och Lefwerne liderligare och drägeligare göra kunna. (n)

Therföre ock the gambla Kyrckiones fäder; Athanasius, Augustinus, Theodoretus, Hieronymus, Cassiodorus, etc. Heela denne Psalmen om ingen annan/ än Christo Gudz Son wthlagdt hafwa. Then billigt alla andra Rättrogne/ Christelige och Ewangeliske Wthtolckare hafwa efterfolgt. Såsom ock/ så i then Syriske/ som Arabiske

Handlar egentl. om Christo

ver-

(n) videatur Eckardus in Psal. hunc

Version och Öfwersättningen finnes then Titel och Öfwerskrifft: De Resurrectione Christi: Om Christi Upståndelse. Hwar til hela then Orientaliske Kyrckiones Consens och Instämmelse tilstöter/ så at the wäl bly- Andras willfarande Mening förlägges/ såsom:
jas måtte som thenna Psalmen annorledes uthtyda. Såsom:

§. 15. The **Calvinianer**/ (1.) hwilka thenna Psalm uthtyda på K. David/ såsom skulle han i then see allena på sig sielfwan/ tackandes Gud och säyande: HERREN **är mitt Godz och min Deel/ tu uppehåller min Arffwedeel.** Thet Rijket nembligen/ hwilket tu Gud öfwer thet Himmelska Arfz-Löfftet/ mig tilsagt hafwer här på Jorden/ och effter K. Saul mig inrymt arffweligen hafwa och besittia med mine Efterkommande/ säyande therföre widare: **Loten är mig fallen i thet lustiga.** I thet förloftwade Landet/ som flödt medh **Mölk och Hannog.** I thet lustiga Landet/ ther Gud war känd/ och hans Namn Härligit; Ther HERren sitt **Tiäll och** the Calvinas Num. 13. 28.

Pſ. 76:2.
Pſ. 135:12.
Pſ. 10 1 1
4. Moſ. B.
26: 54. 56.
Heſech. 20. 6

Boning hade: I thet härliga Konunga-Sätet öfwer **HERrans Arff**; Öfwer **HErrans Arffzland**; Öfwer theras Arffzlott; **Ett ädla Land / för all Land.** Therföre ſluter han: **Mig är en ſkön Arffwedeel tilfallen.**

The Catholichers.

2. The **Påfweſkes**/ ſom wäl vttyda thenna Pſalmen om Chriſto/ men draga dock oförſkämt thenna Textens Ord til ſina Andeliga och Clericos, ſom the kalla/ på hwilka the vttyda thet Grekiſka Ordet κλῆρος eller κληρονομία, ſom trenne gångor i wår vpläſne Text finnes/ och ſå mycket betyder/ ſom Arfwegodz och egit. Skattande the ſig/ ſom Andelige/ Munckar och Nunnor äro/ allena för Herrans Arff och Egendom. Såſom the ſiunga i Latiniſk Språk med många Ceremonier och Högtideligheter: Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mej &c. Hwilket the ſedan måſte för ett Symbolum behålla i alla ſina liffzdagar/ ſåſom til ſeendes är aff theras Pon-

[o] Ideo Bellarminus Jeſuitarum hyperaſpiſtes vult *Clericos* à Græco κλῦρος i. e. ſors dictos, vel quia de ſorte ſunt Domini, vel quia ipſe Dominus ſors i. e. pars Clericorum eſt Ex Hieron. Epiſt. ad Nepot. Bellarm. inter Oper. T. 2. lib. 1. c. 1. de Clericis.

Pontificali Romano. Warandes thetta folcket ther aff så vpbläste/ att the förachta alla andra uthom theras ständ/ och hålla dhem i sitt hierta och tanckar för Layer; Ohelige/ och uthom thet Himmelska Arfwet stängda; Eller som Phariseerna tänckte om thet gemeena Judeska Folcket: at the woro **förbannade**; Joh: 7: 44.
oachtat thet Apostelen Petrus skrifwer til alla Christna/ så sampt-som synnerligen: **I ären thet vtwalda Slächtet/ thet Konungsliga Presterskapet/ thet heliga Folcket/ och thet Egendoms Folket.** 1. Petr: 2: 9.
Med hwilken Paulus instämmer: **Genom Jesum äre ock wij kompne til Arfwedelen/ beskärde efter hans Vpsåt/ som alt wärckar efter sin egen Willias Råd.** Epheſ: 1: 11.
Vpmanande alla til Hiertans Loff och Tacksäyelse för sådan Näde: **Tackom Fadrenom/ som oß hafwer beqwäma giordt til at deelachtiqewara i the Heligas Arfwedeel i Liuset.** Colos: 1: 12.

Judarnas. 3. Hwad **Judarna** för Widskepelse med thessa Messiæ Kärleekz Orden drijfwa: Til at ther igenom förfara hemlig Tiufnad: At göra kloka och förståndiga Hiertan/ eller ställa sin Fiende der med til frijdz/ med mera/ hwar om theras Book Schimmusch Thillim (n) uthförligare Underrättelse gifwer; Thet drager man betänckiande / at framföra på thetta heliga Rummet/ och i thenna Sorge-Acten/ ther wij meer äro bekymbrade om Ordens rätta Förstånd/ och Christeligen omtänckte/ huru wij oß i thetta wårt Elände/ och the Werderbörande i Sorgen stadde/ ther aff trösta kunna.

Ordens rätta Förstånd. §. 16. Ty ther Gud Fader sade til sin ähskelige Son: **Eska aff mig/ så wil iag gifwa tig Hedningarna til Arffz och Werldenes ändar til Egendom.** Thet árkänner här Gudz Son/ Christus Jesus fullkompnat wara i sin Födelse/ Lijdande och Upståndelse/ sáyande: **HErren är mitt Godz och min Deel/ tu uppehåller**

Psalm. 22. 8.

I hwilka Christus

(p) Plura de his & de libro תְּהִלִּים שִׁיר־שֵׁשׁ videre possunt, quæ notavit Carpzov. Gut-Evangel. Verkehrung der ꝛc. p. 681. seqq.

häller min Arfwedeel. Brukande Methaphoriske förblomerade Ord/ aff mältijders loflige bruuk/ aff Arff/ aff Lott/ aff Egendom tagna/ hwilket doch alt syfftar til ett Ändamåhl. Ty lijka som en höflig Gäst sig intet tilrycker hwad som hälst i Fatet föreligger/ vtan affwachtar then Deel/ som Wärden eller Föresnidaren honom beskedar och förelägger. Altså hafwer Christus intet aff egit beråd/ mindre förmäteligit Wijß tilträdt sitt Lijdande/ vtan/ min Himmelske Fader, säger han/ then rättwijse Delaren/ deelar mig vth mitt wissa Måhl aff Lijdande. Och lijka såsom ett Arff ärfwes/ med Lott bytes/ til Egendom antages och besittes. Altså hafwer Gudz Son undfått aff Gud sin Himmelske Fader i sin Död och Vpståndelse Hedningarna och hela Werlden til Arff och Egendom. Så at han rätteligen säya kunde: Jehova, **Herren är mitt Godz och min Deel.**

1. Talar til Gud Fader

Om sin Deel i Lijdandet

Hwem kunde bättre säya om GUD/ **HERREN är min Deel/** än JEsus? Kan ju en Son säya om sig sielff/ at

Ihe Återlöste

Christus Herrans Deel

han är en Deel aff sinom Fader/ Kött aff hans Kött/ Kropp aff Kropp/ Siål aff Siål? Huru mycket meer Christus? At han är en deel aff honom/ emedan han är **sin Faders Härligheetz steen/ och hans Wäsendes rätta Belåte. Effter Fadren är vti honom och han vti Fadren.** Icke til Gudomen allena/ther han är ett med Fadrenom/ ett Wäsende/ en Gud/ en oåtskillelig Enigheet; vtan til Mandomen jämtwäl/ ty vti **Christo boor all Gudomens Fullheet lekamliga.**

I Affeende 1. Til Gudz Belåte.

Ebreer. 1: 3. Colos. 1: 15. Johan. 14: 10.

Col. 2: 9.

2. Är Herren Iehova Christi Deel i Affeende der aff at GUD och **Menniskia** boo til samman owplösligen i **en Christi Person:** Then Gudomliga och Menniskliga Naturen giorde en Christum/ som war Gudz Son aff Ewigheet och bleff Menniskio Son i Tijden. Om thet större säger Johannes: ORDET/ thet sielfftändiga Ordet/ genom hwilket all Ting äro skapat/ Gudz enfödde Son/ **bleff Kött/** antog Man-

2. Til Gudz och Menniskians Sammanboning i Christi Person.

Joh: 1: 1.

Mandom i Jungfru Lÿfstwe/ lätt sig föda til Werlden i syndelig Kötts Lÿknelse/ och bodde ibland oss. Om thet andra Petrus i sin Confession och Bekännelse: **Tu äst Christus/** en synlig/ fullkommen/ sann Menniskia/ **lefwandes GUDZ Son.** Mat: 16:16.

3. War HErren hans Deel i afseende til hans **Förnedring/** i ty Jesus Gudz Son icke **räknade för Rooff/ Gudi jämlijk wara: Utan förnedrade sig/ tagandes på sig en Tienares skepelse/ och wardt lijka som en annor Menniska/ och i åthäfwor funnen som en Menniska/ ödmiukade sig sielff/ war lydig in til Döden/ ja/ til Korssens Död.** 3. till Förnedringen. Phil. 2: 6,7,8

4. War HErren Christi Deel i Afseende til hans **Upphöyelse;** Ther han nu åter är **upphögd** til **Majestetens högra Stjdo** i Högdenne/ satt på Gudz **högra Hand/ öfwer all Förstendöme/** Wälle/ 4. till Upphöyelsen. Ebr: 1: 3. Act. 5. 31. Eph. 1, 21.

Wälle/Macht/ Herradöme/krönt
Ebr. 2:9. med ähra och Härligheet/och honom
Phil. 2:9. gifwit ett Namn/i hwilket sig böya
måste alla Knään/ theras som i
Himmelen/på Jordenne/och under
Jordenne åro.

Här afstalas thet ett Errans Arff.

§. 17. Therföre kunde JEsus billigt säya til Gud sin Himmelske Fader: **Tu äst mit Godz och min Deel.** Icke allenast i afseende til thet sagt är/ at Fadren och Sonen åro ett Wäsende: At Gud och Menniskia åro ett vti Christo: At GUD är synt i Menniskio Skapnad: At Menniskian är vptagen til thet TreEnige Gudomlige Wäsendes Gemeenskap. Vtan närmare til wår Text: i Afseende til **the återlöste/** för hwilka han sig **sielff vtgifwit; med sitt**
Ephes. 5.25. Apostl. Gern. 20. 28. Rom. 5:8. **Blod förwärfwat hafwer/ när the ännu woro Syndare.** Thetta dyrt förwärfwade Goda/ thetta Jesu tilslagne Arff/ ärkänner han sin Deel wara/ såsom sitt

Lijdan-

Lydandes och Dödz Frucht/ then han för the HELIGE och Härlige på Jorden vtståndit och them therigenom sig til Egendom erhållit hafwer. Ty kallas thet billigt ett HERRANS ARF/ effter thet är/ then Himmelske HErrens Arff och Egit.

§. 18. See wij til Förståndet i Grundspråket/ så äre Orden så grundrijke/ Meningen så diupsinnig/ och vtseendet så wijda sträckiande/ at ett ändeligit swagt-Menniskio-Sinne intet hinner til ändan/ när thet finner Begynnelsen: Kan intet affmåla Diupet/ när Förnuftet söker finna Botn-Grunden. Ty egentligen Ord ifrån Ord lyder thet så: HERREN **är min Deel vti Maat och Dryck.** Hwilket sätt at tala är sälsamt/ och intet så snart begrijpeligit. Allena lätt oß see först til Skuggan/ at wij theß bättre sedan kunna tilsee sielfwa Wäsendet. En Heemligheet effter Grundspråket.

§. 19. Vti thet Gambla Testamentet finna wij vti Offren som woro en Figur och Affmålning til Christum/ en Deel blifwit Helgat HErranom och vpbränt på Altaret/ en Deel hört Prästomen til/ en Deel them tilfallit/ Afmålat i thet Gambla Testamentet

3. Mosis 3: 2: 2/ 3. Cap. 7: 8. Syrach: 7: 34

5. Mosis B. 12: 7. Cap. 27: 7. fullbordat i thet Nyia Ebr. 7: 27.

som Offret tilbrachte/ thet the áta skulle på heligt Rum/ och wara glade för HErranom sinom Gud. Altså i Nyia Testamentsens sanna Offer Christo JEsu/ther han sig sielf **offrade/** heemföll en Deel aff Offret Gudi; **Förssoningen** nemblig/ för thet fallna Menniskio Slächtet/ såsom Andamåhlet aff JEsu Lijdande; Ther Gudz Rättfärdigheet ståltes til Fridz/ hans Wrede stiltes/ Hans Nådes Brunn öpnades i JEsu wälsignade Sijda på Korset. Therföre kallar Paulus thetta Offret/ en Gåfwa Gudi giftwen: **Christus/** säger han/ **hafwer älskat oss och utgifwit sig sielff för oss til Gåfwo och Offer/ Gudi til en söot Lucht.** Honom sielfwan/ som sielff war **Offret/** sielff **öfwerste Prästen** som offrade/ sielff then Offret otwungen frambrachte/ tilföll aff Gud hans Himmelske Fader/ hela Werlden/ alla Menniskior i Werlden/ alla/ alla med hans dyra Blod dyrt återlöste Siälar. Såsom Gud Fader långt tilförenne sade:

Ther JEsus är Offret 2c.

Epheser. 5: 2.

Ebr. 7: 26.

Jesaia. 53: 12. **Jag wilgifwa honom ganska myc-**

ket

ket til Byte/ och han skal hafwa the starcka til Rooff/ therföre at han gaff sitt Liff i Döden. Therföre the ock nu kallas **hans Egendoms Folk.** 1. Pet. 1:9. Titum 2:14.
(q) Och JEsus i sina Köttz Dagar/ ock án/ stod och ropade: **Kommer til mig alla.** **Görer Bättring**/ så warden i Salige alla Werldenes Ändar. Går uth i hela Werlden och prediker **allom** Creaturom. Matth. 11:28. Matth. 4:17. Marc. 16:15.

§. 20. Oss syndige Menniskiom/ för hwilka Christus sig sielff **ena Reso offrade/** **Rättferdig för Orättferdiga**/ i sin Gudomlige Krafft/ ther wår Menniskliga Offörmögenheet intet orckade/ är til deels worden JESUS med alla sina förwärfwade Wälgärningar. Så at JEsus är wår och wij äro hans. Therföre han och lämbnat oss til Deel sin Helige **Lekamen och Blod** til at åta och dricka på ett heligt Rum/ i Gudz Helgade Försambling/ under wälsignat Bröd och Wijn/ til en fast försäkring til alt thetta/ til Siälenes Tröst/ til Trones Styreckio/ til Och wår Deel. Ebreer. 7:27. 1. Pet. 3:18.

(q) Λαὸς περιούσιος.

Lyssens Hopp/ kunnandes wij här såkraft säya: **HErren JEsus är wår Deel i thetta ätande och drickande.** (r)

H. En syndig Siål JEsu Ord sig tillämpande.

§. 21. Seer/ wälsignade Siålar/ hwilket sällheetz diup är förborgat i thessa fåå Orden: Hwilken hugnelig/ grundlööß och himelsööt Betrachtelse flyter ther aff. Hwad för osägelig Nytta/ hwad för obeskriflig Tröst armom Syndarom/ och effter Himmelens fullkomlige Nöye effter längtande Siålom tilfaller. Ty ther Jesus här säger til sin Himmelske Fader om sina dyrt förwärfwade/ och genom sitt Blod helgade Siålar; Thet kan en syndig Siål åter förwärlings-wijß säya om sin Gud och Frälsare JEsu: **HErren är mitt Godz och min Deel.** Thetta är wäl een stoor Tröst/ men thet synes icke mindre en stoor Dierffheet wara/ at en syndig Menniskia kan säya om then Helige Guden: **HErren är min Deel.** Ty här kan rättelig säyas/ thet Paulus sagt hafwer: Hwad

Syns underlägit

(r) Etiam eousque sese extendere videtur profundus sensus verborum מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי

Hwad hafwer Rättferdigheten beställa med Orättferdigheten? Eller hwad Deelachtigheet hafwer Liuset med Mörckret? Eller huruförlijka sig Christus och Belial? Eller hwad Deel hafwer then Trogna med then Otrogna? 2. Cor. 6. 14. Wårt syndiga Wåsende är ju icke ett med Gudz Helige Wåsende. Ty än skönt om Menniskians Siål kan sägas: At hon är Divinæ particula auræ: En lijten blänckiande Gnijsta aff thet Gudomliga Wåsendet: Så sägs thet meer i Afseende til thet hon warit hafwer/ än thet hon nu är. I Begynnelsen war hon Gudz Belåte/ skapat aff Gud i sanskyllig Heligheet och Rättferdigheet; Men bleff strax genom Olydna/ Satans Belåte lijk: Oheelig/ orättfärdig/ i sina Synders Oreenlighet hijslig och wederstyggelig för Gudz Ansichte. Som Gudz Ande henne beskrifwer at hon **låg i sitt Blod/ bortkommen ifrån thet Lijff/ som aff Gudi war/ genom** Hes. 16: 22. Ephes. 4. 18.

then fåwitska som i them war/ genom theras Hiertans Blindheet.

§.22. Huru kan en syndig Menniska understå sig at säya med Christo: **HErren är min Deel**? Efter hon med honom intet är en Person i thet Gudomliga Wåsendet/ intet en sådan Förnedring/ intet en sådan Förhögning fins hoos henne/ som hoos JEsum. Allena thet wij intet åre aff Naturen/ thet åre wij aff Nåden: Förmå thet aff Gudz Krafft/ thet intet elliest är vti wår Förmögenheet. Troon vppå JEsum gör at wij kunna ropa: **Abba Kåre Fader. All ting äro them som troo mögelig/ och vtan Troon är omögeligit täckias GVdh.** Genom **Troon få alla Synder=nas Förlåtelse.** Genom **Trona** bliffwa wij **intet meer i Mörckret:** Genom **Troon skola wij aldrig förgåås:** Förmedelst Trona **komma wij intet i Domen/ vtan gå ifrån Döden**

Huru Jesus blifr wår Deel

Gal. 4:6.
Marc. 9: 23.
Ebr. 11, 6.
Apostl. Ger. 10: 43.
Joh. 12: 46.
Gal. 2, 16.
Joh. 3. 16.
Cap. 5. 24.

Döden til Lijfwet. Ty kunna wij ock genom Trona säya: Iehova, **HERREN är mitt Godz och min Deel.**

§. 23. Och emedan Iehova är ett Ord/ som är gemeent med alla trenne Personer i Gudomen; Så kan en Christen Siål rättsligen säya om **Gud Fader: Herre tu äst mit Godz och min Deel.** Tu HErre/ som Himmelen och Jorden **grundat** och all Ting skapat hafwer: **Tu alldrahögsta: All Tings Skapare/ Allzmächtig; Tu wäldige Konung** öfwer alt/ och ganska **förskräckelig** allom Ogudachtigom: **Tu som på tinom Thron sitter/ en HErre Gud.** För hwilken **all Ting är mögelig:** Ingen Ting **omögelig: Hwars Hand är utsträckt, Intet förkortat:** Tu HErre/ **som alt förmår. Omspänna Himmelen: Begrijpa Jordena/ måla Hafwet: Försättia Bärg: Aff them minsta**

Hela then Helga Trefaldigheet:

Fadren/

Jobs. B. 38. 4. 1. Mosis B. 1. 1. Syr. B. 1. 8.

Marc. 14. 36. 1. Mosis B. 18. 19. Jer. 32. 27. Zachar. 8. 6. Luc. 1. 37. Jesai. 14. 27. 4. Mosis B. 11: 23. Jobs. B. 42. 2.

tusende

Jes. 40. 12. tusende göra: Göra rijkeliga öf-
Joh. 9. 5. wer alt thet wii bidiom eller tåne-
Jes. 60. 22 kiom: Salig göra och fördöma:
Eph. 3. 20. Döda och Lijff gifwa: Förnedra och
Jac. Ep. 4. 12 vphöya: Föra til Helfwetet och å-
1. Sam. B. 2 6/7. ter ther vth igen: Tu allseende HErre/
2. Chrön. B. 16. 9. hwars ögon skoda all Land; Alt
Jobs B. 28. 25. thet under Himmelen år: I all rum
Ordspråkz B. 15. 3. både onda och goda. Alla Menni-
Psalm. 33. 13. skiors Barn; Vppå thet nedriga i
Jobs B. 31. 4. Himmelen och på Jordenne: Seer
alla Menniskiors Vägar och räk-
Psalm. 7. 10. nar alla hennes gånger: Tu Hiert-
kunnige HErre/ som pröfwar Hier-
1. Sam. B. 8. 39. ta och Niurar: Som allena känner
Ebr. 4. 12. alla Menniskio Barns Hierta/ och
år allena en Domare öfwer Tanckar
och Hiertans Vpsåt.

Sonen/ §. 24. En Christen Siål kan genom Trona
Vppenb. B 1. 12. säya om Jesu Gudz Son: Tu HEr-
re äst

re äst mit Godz och min Deel. Tu som äst A och O/ then förste och then sidste: Tu degeligeste ibland Mennistiors Barn: Tu wår Troos Begynnare och Fullkomnare: Tu vtkorade: Tu som äst Vpståndelsen och Ljfwet: Tu tins Faders ögnasteen: Tu min Siåls Biskop/ Brudgumme/Läkiare/ Förloßare: Tu Gudz enfödde/älskelige/Davidz Son/och tillijka hans HERre: Tu store Förbundz Engel: Genombrytare: Immanuel: Tu store Gud: Gud och Menniskia: Medlaren emellan Gud och Menniskior: Tu JESU hela Werldenes Frälsare/och all Tings Arfwinge äst mitt Godz och min Deel. Och om hwilken kan en Christen Siål bättre säya: HERRE tu äst min Deel/ än om JEsu Gudz Son? Hwilken blifwer arm om Syndarom til Deels genom Trona på ett

Psalm. 45:3.
Ebreer. 12:2.
Psalm 89:20
Joh. 11: 25.
Zachar. 2:8.
1. Peters Ep. 2: 25.
Matth. 9: 15.
Marc. 2: 17.
Jerm. 50:34
Johan. .16.
Cap. 1:14/18.
Matt. 22:42
Malach. 3. 1.
Mich. 2. 13.
Jesal. 7: 14.
til Tit. 2: 13.
1. Mosis B. 32. 28.
Johan. 1. 14.
1. Tim. 2. 5.
Mat. 1: 21/25
Ebreer. 1. 2.

andeligit Sätt och Wijs; När Jesus sampt alla hans i Döden förwärfwade Wälgärningar/ hela hans dyresta Förtienst omfattas med Trona aff en trogen Siál. Tå heter thet som Augustinus säger: Crede & manducasti i. e. troo/ så hafwer tu ätit och tig tildelat JEsum. Om hwilket andeliga ätande JEsus

Johan. 6. selff förnembligen talar/ i sitt Ordakijff med Judarna. Jesu Heligste Lekamen och Blod tilräckes ock synligen Syndarom i HErrans Högwyrdige Nattward/ **vti/ med** och **under** thet wälsignade Brödet och Wijnet; undfås/ ätes och drickes på ett Sacramenterligit sätt/ men doch sanfärdigt/ i en stoor Tro-

Mat. 26: 26, nes Hemligheet/ och i Krafft aff JEsu egen Instichtelse/ som sade om thet wälsignade Brödet: **Tager och äter/ thetta är**

Marc. 14. 22. **min Lekamen:** Om thet wälsignade Wij-

Luc. 22: 19. net: **Tager och dricker thetta är min**

1. Corinth. 11: 23. **Blod.** Hwem kan tå neka/ en Christen kunna med rätta säya om sin Christo: **Herre tu äst mitt Godz och min Deel.**

§. 25. En Christen Siál kan genom Tro-

na säya

na säya om then **Hel. Anda: Tu Herre** Then Hellge Anda.
äst min Deel. Tu som utgår aff Fa-
drenom: som är **utguten öfwer alt** Joh. 15. 26
Kött: Undfås genom Trona: Tu Joel. 2. 28. Galat. 3. 14.
som utransakar Gudz Diupheet: Tu 1. Corinth. 2. 10/ 11.
som förnyar oß genom then nyia Til Tit. 3. 5.
Födelsens Bad: Uti hwilkens Nampn Mat. 28. 19.
wij döpte äro: Som sedan **bewarar** 2. Tim. 1. 14. Apostl. Gern 5. 3/4.
thet goda betrodda Godzet som uti 1. Cor. 2. 12.
oß boor: En Gud och HERre: Tu Romar. 8. 9.
Gudz Anda: Tu Christi Anda: Nå- Ebr. 10. 29.
denes Anda: Bönenes Anda: Then Zach. 12. 10.
ofördgängelige/ frijmodige/ gode/ he- Wijßhetenes Book. 12. 1.
lige Andan: Som gör oß **lefwande** och Psalm. 51. 14
wittnar med wår Anda/ at wij äre Psal. 143. 10
Gudz Barn: Wår Arffz Pant: Tu Joh. 10. 39. 1. Cor. 3. 6. Rom. 8. 16.
Wärdigste Helige Ande äst mitt Godz Ephes. 1. 14.
och min Deel.

§. 26. Seer/ wälsignade Christne Siälar/ så är tå hela then Helga Trefaldigheet i Christo Jesu oß och allom Christrognom til

til deels worden/ hwilket wärt timmeliga och ewiga goda ár. Såsom han sielf säger:

Joh. 14. 23. **Then mig älskar/ han warder hållandes min Ord/ och wij skole komma til honom/ och bliswa boendes när honom.** Päthen **Dagen skolen**

v. 20. **i förstå/ at iag är i minom Fader/ och j i mig/ och iag i Eder**: Ach hwilket liusligit delande/ ther Sonen deelar aff Fadren/ wij vtaff Sonen/ och således aff Fadrenom och Sonenom! O hwilket Gudomligit inboende! Wij ändelige omfatta then Oändelige: Wij en Näfwa Stofft/ honom som hwarken Himmel och Jord begrijpa kan!

Läror Förthenskull

Lärdom om Menniskians högsta Goda.

HWad Menniskians högsta goda ár; hennes **bästa Deel** i Lijfwet och Döden; Effter Döden och i thet ewiga Lijfwet.

Moses Begäran.

§. 27. Moses/ Gudz Tienare och hans Folkz Öfwersta/ som hade så frij tilgång til thet Gudomlige Mayestetet/ så fritt Tilstånd at tala med sin Gud; Framstälte en Tijd en dierff

Böön

Bööн/ och nöot lijkwel ett nådigt vtslag/ sågande: Ach Herre! haſwer iag funnit Nåde för tin ögon/ så lått mig weta tin wåg/ ther aff iag förnimma må/ at iag finner Nåde för tin ögon. Gud ſwarade i Nåder: Såſom tu nu ſade wil iag göra/ ty tu haſwer funnit Nåde för min ögon/ och iag kånner tig wid Nampn. Hwar aff Moſes drijſtigare giord/ bad ån dierfweligare: HERre lått mig tå få ſee tina Härligheet. Och Gud ſwarade: Jag wil låta alt mitt Goda gå fram för titt anſichte. Ach wäl tig/ O lyckſalige Moſes/ ſom aff Gudz egen Munn hade thetta nådige Löfftet! Säll waſtu/ o ſälle Moſes/ hwilkens Bööн Gud ſå nådigt anſåg/ thes Swagheet och Dierffheet öfwerſåg/ och i Bönhörandet nådigſt tilſåg! ſågande: O. Kendam tibi omne bonum i. e. Jag ſkal låta tig ſee alt mitt Goda. Ock war intet Under at tu ytbraſt i Gudz Loſwande/

2. Moſis B. 33. 13.

v. 17. och Gudz Swar

v. 18.

v. 19.

2. Mosis B. 34. 6. när hans Härligheet gick fram om tig: HERRE/ HERRE/ **Gud/ barmhertig och nådelig/ och långmodig/ och af stoor Nåde/ och Trofast.**

§. 28. Alla Menniskior äro skapade til lijkalyckseligheet/ hwilkom Gud alt sitt goda wijsat hafwer i all Tingz Skapelse/ i alla Menniskiors återlösning/ och wijsar än dagelig sitt goda allom Menniskiom/ i all tingz Conservation, Alzmechtige vppehållelse/ alwijsa Styrelse och Regering; Hwarigenom then fallne Menniskian kan åter komma til Gudz och JEsu Saligörande Kundskap/ och änteligen til thet Ewiga Lijfwetz wärckelige besittning. Effter JEsu egna Ord: **Thetta är Ewinnerligit Lijff/ at the känna tig allena sannan Gud/ och then tu sändt hafwer/ Jesum Christum.**

Johan. 17. 3.

Men/ Gudj klagat/ minste parten ibland Menniskiorna äro i Wälmachten rättzligen bekymbrade om thetta högsta goda/ fråga lijket ther effter: **Gud hafwer wäl skapat Menniskiona til Ewigt Lijff/ och**

Wijßhetenes Book. 2. 23. til Ändam-

och giordt honom til ett Belåte/ at han skulle sådana wara/ som han är. men genom Diefwulens Afwund är Döden kommen i Werldene. Och the som på hans Stjdo äro/ hielpa **ock ther til:** Genom egen försummelse nembligen/ säkerheet/ och i Wällust förgtwasd Egenwilligheet störta the sig sielfftwilliandes i thet högsta onda: Jempte then timmeliga/ i then Ewiga Döden.

Åthskillige Meningar om Menniskians högsta Goda

§. 29. Thet hafwer warit en stoor twist och omfrågan i långliga Werldenes Tjder/ hwar vti dock Menniskians högsta Lycksaligheet bestå måtte? Så at Cicero (s) twitnar i sina Academiske frågor / ingen fråga hafwa funnit större skilliachtigheet ibland Menniskiorna/ än then/ ther man frågade; Hwad thet måtte wara för ett Ting/ **Menniskians högsta goda?** Augustinus (t) skrifwer at M. Varro hafwer effter noga och flijtigt ransakande i sin Book om Philosophia funnit kunna wara 288. Secter och åthskillige

[s] l. 1. Acad. Qvæst. (t) de Civit. Dei. lib. 19. cap. 2. Inter opera Ejus Tom. V. p. m. 226.

lige Meningar ther om/ efter hwars och ens begärelse/ Huftwud och Kynne/ Suus Rex Reginæ placet i. e. Hwar och en regeras aff sitt Behag. Genom sådana Regenter förstås här åthskillige Lefwernes sätt på hwilka Menniskiorna sig läggia/ och theras åthskillige Affecter, Tiftwer och Sinnets Böyelser/ hwilkom the äro tilgifne. (u) Icke allenast fordom haftwa sådana åthskillige Meningar warit om Menniskians högsta Goda/ utan skulle man ännu omfråga ibland the lefwande Menniskior/ eller snarare om man kunde see them i Hiertat. Ach HErre Gud hwad skulle man finna för åtskillige och emot hwar annan löpande Tanckar och swar om Menniskians högsta Goda i thetta och thet tilkommande Lyftwet!

§. 30. Ty wille man wända sig til the yppiga Werldenes **Wällust Bröder och Systrar**/ och fråga aff them/ hwad the höllo för sin bästa Skatt och Klenod? The skulle wißerligen swara: Delicias, i. e. Wällust/

(u) Principes causas arbitramur esse varia vitæ genera, quibus se tradunt homines variaque eorum studia, & affectus quibus diditi, hinc *Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.* vid. Spengler. de Sum. Bon. Exercit. Ethic. 2. Sect. 3.

lust/ Yppigheet och goda Dagar. AT the få lefwa wäl medan the kunna/ och bruka sig medan the unga äro/ fylla sig med bästa Wijn/ bära Krantzar/ brasta/ glade wara/ öfwerfalla then Fattiga Rättfärdiga/ skona ingen hwarken änckio eller gammal Man &c. Som theras Ord kunna läsas och Gärningarna aff Förfarenheten pröfwas. Skulle man fråga en GJRUG/ som sitt Hierta hänger til Rijkedomar/ och sig i them fördiupar; Hwad han skattade sin ädlaste Klenod wara? Han skulle sannerligen swara: Jag hafwer satt Gullet til min Tröst/ och sagt til Gullklimpen/ tu äst mitt Hopp. När wåra Wisthuus fulle äro aff Spijsning/ wår Ungdom opwäxer som Plantor/ wåra Döttrar som beprydde swalar/ wåra Fåår bära tusende/ och hundrade

Wijßheetens Book. 2: 6.

Jobs Book 31: 24.

Psalm. 144: 12. seq.

tusend i wåra Afwelsgårdar: Wåra Oxar mycket Arbete göra/ och ingen Skada/ ingen Olycka/ eller Klagan på wåra Gator är. Skulle man fråga en Åhreatria Siäl/ som sträfwer effter höga Ting öfwer sin Förmågo/ hwad han håller för sin högsta Skatt? Han skulle swara: Åhra och stort Anseende för Werlden.

At theras Hws och Familia **waara förutan ända: Theras Boningar blifwa ifrån Slächte til Slächte/ och the hafwa stoor åhro på Jordenne.** Psalm 49:12

Wille man fråga Clienter, Gunst och Ynnest sökiande Menniskior/ hwarvti the sitt högsta Goda sättia? The skulle swara: I goda Wänner/ Patroner och Gynnare/ säyande

med Syrach: **En trogen Wänn är ett starckt Beskärm/ then honom hafwer/ han hafwer en mechtig Skatt.** Syrachs B. 6:14.

Sic trahit sua quemque voluptas i. e. Hwar och en har något särdeles/ der Hogen leeker uppå. Och blifwer så sant thet JEsus sade:

ubi thesaurus, ibi cor, ther theras **önske-skatt** Mat. 6: 21.
är/ ther är ock theras Hierta.

§. 31. Fast annorlunda tee sig fromma och Gudälskande Siälar/ the hålla för sin högsta Skatt och ädlaste Klenod / och när the frågade warda/ och ther hänn kommer/ at the skola giftwa Beskeed til thet Hopp som i them är/ bekänna the fritt vth och förtröstade med Hierta och Munn/ med vpräckta Finger åth Himmelen / at JEsus theras och alles Frälsare är/ theras högsta Goda/ theras ädlaste Klenod och högsta Skatt i Lyfwet och Döden. (x) Rijk wara är en stoor Lyckesaligheet: Men hwad är thet mot Rijkedom i Gudi? Frisk och sund wara är en stoor Lyckesaligheet. Men hwad emot en sund Siäl? När Menniskian then hafwer/ skadar henne ingen Olycka i Werlden/ har hon then intet/ gagnar henne ingen Lycka. Såsom thenna Sal. Fröken i hela sin Lyfstid/ men särdeles i sin ytterste Nöd wijsat hafwer och med thesse Ordens vtwälliande aff thenna 16 Psalm bekräfftat/ hwad hennes Troo och Hopp war. Gudz Barns. Stelfwa Godheeten. Syrachs B. 30: 14. Mat. 16: 26. Ibland hwilka thenna Salige Siälen.

(x) Sicut rectissime αὐτοαγαθὸν vocatur.

Welat ther med sina ålderstygna/ ångflige och i sorgen efterlämnade K. Föräldrar/ närstylte och Anförwanter trösta/ och allom i gemeen ett Christeligit Efterdöme och Witnesbörd lämna/ at Gud war hennes nådige Gud och tilförlåtelige Fader/ när hon nu sin Käreste Herr Fader och Fru Moder här i Werlene qwittera måste: At Jesus war hennes Jesus/ hennes nådigste Frälsare/ som henne nu frälsa kunde ifrån Synden/ Döden/ Diefwulen och Helfwetit. Ty therföre kalladeshan JESUS/ at han skulle **frälsa sitt Folk ifrån theras Synder.** Then nu allena hielpa kunde/ ther all menniskelig Hielp vte war; Kunnandes säya förtröstad med Da-

Matth. 1:21.

Psalm. 27:10 vid: **Min Fader och min Moder öfwergifwa mig/ men HErren vptager mig.** At Gud then Wärdige Hel. Anda war then som henne vppehölt under sin Swagheet i Troon/ Hoppet och Förtröstan til thet ewiga Lyfwet. Så at när hon all Jorderyikes Godz qwittera måste/ lyktwel förtröstad säya kunde: **Men HERREN är mitt Godz och min Deel.** Tu HEre-

re Jesu

re JEsu är mig worden til Deel i tin Födelse/ Lijdande/ Död och Upståndelse; Och nu i tin Helige Lekamens och Blodz Åtnintande/ then iag i thet wälsignade Brödet och Wijnet undfådt hafwer/ en salig Wägekost til thet ewiga Lijfwet. När hon såg sig ingen Deel meer hafwa at förwänta ibland Menniskior på Jorden/ såwände hon sig til Gud then H. Trefaldigheet i Himmelen: När hennes Kropp nu war så swag och utmattat/ at hon nappast någon Leem röra kunde/ rörde sig hennes Hierta i Trona/ hennes Tunga i Förtröstan: Sägande: HERREN är mitt Godz och min Deel. Och när iag hafwer tig Herre/ så frågar iag eff- ter Himmel och Jord intet. Om mig än Kropp och Siäl förswächtade/ så äst tu doch GUd alltid min Hiertans Tröst och min Deel. Psalm. 73: 25/ 26.

§. 32. Thetta ärthen rätta Kärleeken som flyter aff ett reent Hierta/ och aff ett godt Samweet/ och aff en oskrymtat Troo. 1. Tim. 1: 5.

JEsus war then hennes Siäl kär Höga Wisan 5. 7.

hade/ och hon sin JEsum. Kunnandes hon
Cap. 3: 1/4. Joh. 21: 17. säya med Petro: **Herre tu weest at tag älskar tig.** Thetta är en Christen Siäls ädlaste Klenodium/ högsta Goda/ endaste Tillflycht i Lifwet och Döden: At hon rättsligen
Och alla Christrogna. käñer Gud thet högsta Goda/ och troor at Je**sus är sanner Gud och thet ewiga Lifwet.** Och at hon i honom och genom honom och för hans dyra Förtienst/ skal i Ewigheet besittia the Heligas Arfwedeel i Liuset/ och säya: **HERREN är mitt Godz**
1. Joh. 1: 20. **och min Deel.** Therföre ock thenna 16 Psalmen/ ther aff thesse Orden tagne äro rätteligen förer then Öfwerskrifften Michtam i. e. **Itt gyllene Klenodium Davids;** Emedan then infattar och ther om handlar/ som alla thenna Werldennes Skattar och Klenodier wijda öfwerträffar.

§. 33. Hoo är tå rijkare án en Christen? Hoo lyckſaligare án en Christrogen? Hwad
En Christen rijkast och lyckſaligast- war Salomons stora Rijkedom emot the
Ephes. 3: 8. **obegrundeliga Christi Rijkedomars**

Hwad

Hwad Alexandri Macht / än skönt han sig en stoor Deel aff Werlden inkräcktat hade/ emot Gudz Allmacht? Hwad Ahalveri mächtiga Wälde/ som rådande war ifrån Indien til Æthiopien, öfwer hundrade siu och tiugu Land/ emot alla Konungars Konungs/ och alla Herrars Herres härskande Wälde? Hwad war Crœsi inbillade Lycksaligheet/ när Solon kunde förvt säya/ och vtgången bekräffta/ att ingen är för Döden lyckselig? Allena en Christen ware sig han fattigare än Irus, så är han lijkwel rijkare än the Rijkesta i Werlden / när han är rijk i Gudj. Deelar Egendom med alla Konungars Konung/ har Deel i Gud och Ewighetena. Fattig aff Ägodelar/ rijk af Nåde. Ehuru olyckselig för Werlden/ låll den lyckseligste i Jesu sinom Frälsare; Then han äger/ och Jesus honom: Han Jesu Arff/ Jesus hans Deel i Tijden/ i Ewighetena. Heter alt therföre rätteligen och är:

Esthers B. 1:1

1. Tim. 6:15

HErrans Deel/ Herrans Arff!

Textens II Deel.

v. 34

THetta Gudz Barnas Arff är icke mindre ett HERRANS ARF/ än thet ett ständigt

Ett ständigt Arff:

ständigt Arff/ är. JEsus kunde säya om sina Trogna: **HErren vppehåller min Arffwedeel.** En Christen kan säya om sin JESU: HErre tu vppehåller mig thenna min Arfwedeel. JEsus ägde icke allenast Himmelen/ och alt Himmelen tilhörigt/ the Himmelska Inwånare/ then saliga Ewigheten och ewiga Saligheten &c. arfweligen: Såsom sin Himmelska Faders enfödde Son/ honom tilfallit i then ovtgrundeliga ewiga Födelsen aff Ewigheet: Vtan honom heemföll äfwen en Jordisk Arfwelott/ med hans egen dyra Förtienst förwärfwat: Ett Syndo-Arff/ ett Arff såsom genom LOTT tilfallit. Thet giftwer Grundspråket grundrijka Ord tilkänna/ ther Jesus säger til sin Fader: **Tu vppehåller min Lott.** Men hwad för Lott? Menniskian hade igenom Syndafallet underkastat sig ett Lottkastande. Hon som tilförenne hörde allena Gudi til genom **Skapelsen**/ hörde nu tillijka Diefwulen til genom **Olydnan.** JESUS/ Gudz Son/ den andra Personen i Gudomen/ aff Kärleek brinnande/ tilböd sig willia återlösa

Christo tilhörer alt Arfweligen.

Menniskian genom Lott och huru?

Men-

Menniſkian/ och ſtilla then förtörnade Gu-
den. Dieffwulen appellerade til Gudz Rätt-
färdigheet. Om och then Rättferdigheten
ſom hade ſtörtat honom och hans Anhörige/
the **Vproriſke Englar** i ett ewigt Elän-
de/ſkulle kunna öfwerſee med then i lijka mät-
to ifrån Gudz Lydna fallne **Menniſkian**;
Vtan thet at **Rättferdigheten** ſkulle kun-
na beſtå vtan Orättferdighetenes rättmätige
tilmåle? Här ſtod nu alt til Gudz Barmher-
tigheet. Lotten kaſtades ſåſom/ emellan
Gudz Son och Satan/ om then fallne Men-
niſkian/ hwilken henne äga ſkulle. I Gudz
ſkön ſtod vtſlaget/ hwart häñ han wille Lotten
falla låta/ hwilken thera öfwerwichten behål-
la ſkulle? **Rättferdigheten** eller **Barm-
hertigheten.** Som then wijſeſte ibland
Konungarna ock ärkände: **Lotten warder
kaſtat i Skötet/ men han faller
hwart HErren will.** Till thes then
näderijke Guden/ å ſijdo ſättiande Rättfär-
dighetenes Strängheet/ bijföll Barmhertig-
heten med ſin obtgrundeliga Förſkoning.

Ordſpråkz B
10. 33.

I Göran-

Görande thet nåde-slutet: At Menniskian skulle nådenes Dööר öpnas/ och igenom Jesu fullkomlige Försoningz Offer försonas Gudi/ och i thet skulle han tillijka sönderkrossa thens Hufwud/ som Menniskian förstört och til en sådan Olydna bracht hade/ vtbrytande

1. Mosis B. 3:15. strax i the Orden: **At Qwinnones Säd skulle söndertrampa hans Hufwud.** Hwilket när thet war wärckstält i Tijdsens Fullbordan/ Apostelen therföre kallar μυστήριον.

Coloss. 1:26. **En Heemligheet/ hwilken fördold hafwer warit ifrån Werldenes Begynnelse och aff Ewig Tijd.** Therföre Jesus intet vtan Orsaak sagt hafwer: Herren/ Gud min Himmelske Fader **vppehåller mig min Arfwedels Lott.** Tu hafwer then vppehållit i Begynnelsen/ tu vppehåller then in til Ändan. Tå emot Satans mordiske angifwande/ nu emot alla hans skadeliga Frestelser. Then samma Herren som sade i thet gambla Testamentet om JEsu förwärfwande Arfwedeel;

Ps. 89:22. **Min Hand vppehåller honom.** Han säger nu om then förwärf-

förwärfwade genom JESU egen Munn: **Ingen skal ryckia them vtu mine Hand. Min Fader som mig them gifwit hafwer/ är större än alle/ och ingen kan ryckia them vtaff mins Faders Hand.** Joh. 10: 28/29. Then Guden/ som fordom sade til then anfächtade Arfwedelen: **Fruchta tig intet/ iag är med tig/ wijk intet aff/ ty iag är tin Gud/ iag styrcker tig/ iag hielper tig ock/ iag håller tig wid Macht genom mina Rättfärdigheets högra Hand.** Jes. 41: 10. Han **fullbordar ännu them/ som en lijten Tijd lijda/ stärcker/ stöder och stadfäster.** 1. Pet. 5: 10. Här om bad David och lärde andra bidia: **Behålt mitt Hierta wid thet ena/ at iag titt Nampn fruchtar!** Psalm. 86: 11. Här om bad JEsus Davidz Son: **Helge Fader/ förwara genom titt Nampn them tu mig gifwit hafwer! At the blifwa ett/ såsom och wij.** Joh. 17: 11. Rätteligē sade

tå Jesus: **HERREN uppehåller min Arfwedeel:** En Arfwelott / som intet är twistachtig / hwad rätta Ägaren widkommer; Men faller lått snart i omilda Händer / när Gud sin Uppehållans och Wårdz-Hand afwänder. (y)

§. 35. Rätteligen kan ock en Christen säya sin Christo effter. HERRE / **tu uppehåller min Arfwedeel.** Jesum / och thet **högsta** förwärfwade **Goda** i JEsu / **ewinnerligit Lijff.** Ty säger han: **Jag gifwer them ewinnerligit Lijff.** Joh. 10: 28. Såsom sin Förtien… och Lydandes Ändamåhl. Dådan Himmelen och thet ewiga Lyfwet oß til Deels warder genom twäggiehanda Rätt (1) Såsom Christi Trolofwade Brud. (2) Såsom hans förlossade Bröder. Theraff Bernhardus sig tröstar. JEsus / säger han / besitter Himmelen med dubbel Rätt. (1) Såsom

[y] Quere deductum גּוֹרָל putat Leigd in notis ad גָּרַל ex גֵּרָה, miscere lites; & partic. negat. לֹא. quasi sors, vel hæreditas sorte obtenta; quæ non amplius est exposita contentionibus, sed finita lite secute possidetur. Unde etiam Græcum κλῆρος per transpositionem literarum ipsi derivatum videtur.

som Gudz ewige Son och Arfwinga. (2) Såsom förwärfwad genom sin Död. På thet förra Sättet behåller han Himmelen för sig/ på thet andra tildelar han mig. (z) Så at ändoch Synden/ Werlden/ Döden/ Diefwulen och Helfwetit trachta effter på thet högsta/ at komma mig/ (kan en Christen Siål säya) om thenna min Sällheetz Arfwedeel. Så weet iag dock at **GUD min Himmelske Fader** vppehåller mig then. Är iag swag/ at stå emot **hins Ondas giddande Skätt.** Så weet iag at tu åst starck och tilsagt/ at tin **Krafft skal wara mechtig i the Swaga.** Jag weet at JESUS vppehåller thenna min Arfwedeel. Huru skulle icke Jesus vppehålla thet han sielff förwärfwat hafwer? Icke med **Silff eller Guld/ vtan med sitt dyra Blod.** Fattade han ju Petrum wed Handena

Och hela Trefaldigheten. Ephes. 6. 16.

2. Cor. 12. 9.

1. Peters 1. 18/19.

[z] Regnum cœlorum duplici nobis jure obtigit. 1. quatenus *Sponsæ Christi*. 2. quatenus *fratres*. Sicut idem Christus duplici obtinet jure. *hæreditate* scilicet patris & *merito* passionis: Altero ipse contentus, alterum mihi donat, ex cujus dono jure illud mihi vendicans non confundar. Quâ se consolatione erexit in agone constitutus & à Diabolo tentatus S. *Bernhardus*, ut legere est in vita Ejus lib. 1. c. 13. inter Opera, pag. m. 1582.

dena/ när han i Otroons och Wattsens diup nedstuncka wille. Jag weet at GUd then **Hel. Anda** uppehåller min Arfwedeel. Then Andan/ til hwilken iag med alla Gudeliga Siålar låter afgå min dagelige Suckan/ med David: **Then frijmodige Andan uppehålle mig!** Then Andan om hwilken wij i wår 3 Troos Artikel bekänna/ at han icke allena kallar/ helgar och uplyser oß/ utan och i Trone **uppehåller** in til Andan.

Psalm. 51:14.

JEsu Ord kommit then Sal. Fröken till paß i hennes ytterſta.

§. 36. Theſſa Christi egna Ord/ och alla Christnas rätta Tröst har ock thenna wälbetänckte Salige Fröken rätteligen wänt i ſitt Ytterſta ſig til Tröst och Nytta. Hafwer tagit them lijka ſom JEſu uhr Munnen. Så at ther Jeſus säger om ſin dyrt förwärfwade Förſambling/ thet säger hō om ſin/ genom Je, ſum dyrt förwärfwade Arfwedeel i Himelen. **Herre tu uppehåller min Arfwedeel.** Thēna Sal. Fröken märkte wäl/ och hade lärt af Förfarenheten/ hwad för **Ostadigheet** är medalt thetta timeliga Werldeñes Goda. Huru liſtet thet är til at byggia på thet **Godz** och **Arff** lekamlige Föräldrar förwärfwa

och lämbna sina Barn. Ther them offta så går som Spinnelen/hwilken bygger och spinner med stoor Flijt och Omsorg sitt Nåät och fångar ther vti smått Kraak/ Myggar och Flugor/ then ena effter then andra; Men thet händer offta at en stoor Mumbla/Geting eller snorrande Fluga kommer/ som flyger åter och fram genom Nätet/ och rijfwer thet sönder. Altså skeer thet offta at thet Föräldrarna med stoor Möda/Swett och Bekymmer/ Omsorg och Ängzlan sammansankat hafwa/ thet kan en starckare öfwerkomma och them vtu Händerna slijta.

Hon wijste wäl/at then timmelige Jorderiikes Arfwedeel kunde i Watn försiunka/ genom Eld förbrännas/ aff Tiufwar förminskas/ genom Rättegångs Processer, hwariehanda Practiker och Menniskiors Illfundigheter gå ifrån the rätta Arfwingar och komma i Fremmandes Händer.

Hon wiste at Jordisk Arff är materia litis, en **Orsak til Trätor**/ ia ock emellan them/ som effter Blodetz Förwanskap skulle wara the såteste och förtroligste sin emellan/ som Syskon/ Bröder och Närskylta.

Hon wiste/ at thetta Förgängeliga offta sammanskrapas aff the Fattigas Suckan och Tårar; Så at når thenne warder rijk/ blijr en annan fattig: När then ena har alskons Öfwerflöd/ måste then andra Nöd lijda; Och går gemeenligen så til i Werlden/ at then ena nappast något äga kan vtan den andras Skada.

Hon wiste/ at Arff churu stoort thet ock wara kan/ når thet skifftas ibland många/ så bliswer thet dock ringa.

Hon wiste/ at Menniskians Hierta är oförnögt/ och Begärelsen at haswa och äga står intet at mätta/ vtan har som Iglen 2. Döttrar/ som städz ropa: **Bär hijt/ bär hijt.**

Ordspråkz B. 30. 15.

Hon wiste/ at många äre komne om sitt Arff och Egendom: I thet the hade förgrijpit sig emot sin Öfwerheet och bliswit **rebelliske.** Såsom Lucifer när han wille aff Högfärd sättia sin Stool förhögt/ foor han ned til Helswetis/ wardt sin Himmelske Arfswedeel qwitt/ och störtat i Afgrunden. Andra/ genom Ohörsamheet. Hwarigenom Adam förlorade Paradiset. Andra/ genom

Jesa. 14. 13. seqq.

1. Mosis B. 2. 24.

Otucht

Otucht: såsom then förlorade Sonen. Andra genom Leckerheet och Dryckenskap: Såsom Esau therigenom förlorade sin förstfödslo Rätt. Genom **Förrädertij**: såsom Doeg Ziba/ Judas. 1. Mosis B. 25: 34.

Hon wiste/ at ehuru stoor Arfwedeel oß här i Werldenne tilföllo/ huru mycket wij ägde så måste wij dock alt i Döden qwittera och lämbna. Lämbna alt ofwan Jorden och wij sielfwa gå under Jorden. Therföre i betrachtande aff thetta haftwer thenna Salige och om sin Siäl högst söriande Fröken/ wänt sin Ögon och Händer/ Sinne och Hierta/ til thet Ewiga och oförgängeliga Arfwet/ henne och allom Gudz Barnom i Himmelen förwarat är/ förwärfwat och vppehållit aff Christo; Kunnandes hon säya förtröstad i Lijfwet: **Herren vppehåller min Arfwedeel.** Nu gladefull effter Döden/ i thet Ewiga Lijfwet: **HERREN har vppehållit min Arfwedeel!**

Warer förmante

§. 37.

Förmaning til Föräldrar

AF thetta alla rättsinnige Christelige Föräldrar/ at i vti Edra Barns Vpfostring intet åre så mycket bekymbrade om Skoon/ som Foten. Såsom en Hedning (a) en sådan Lijknelse bruckat hafwer: Icke så mycket om Kropsens/ som Siälenes Wälferd/ meer bekymbrade om Gudzfruchtan/ Dygd och Arbarheet/ án stoort Arffs sammanskrapande och lämnande. **I Fäder/ vpföder edor Barn för alt i Tucht och HErrans Förmaning/** i Kundskapen om Gud och theras Frälsare Christo JEsu. Såsom wil höra thenna Salige Fröken så vpfostrat war/ thet hon wäl altijd/ men när thet mäst gälde/ mäst wijste. Wäll är thet wist: At HUUS **och ägodelar ärfwas af Föräldrom.** Föräldrar äro ock gemenligē så sinade/ at the gärna draga och spara något tilsamman åth sina Barn. Hwilket är lofligit/ när thet skeer behörligen/ **redeligen** och Christeligen. Ty then

Hwad Arff the stola lämbua the sina.

En sann Gudzfruchtan nembl.

Eph. 6: 4.

Ordspråkz B. 19: 14.

Psalm. 37, 3

(a) Plutarchus de liberis educandis Comment. ex interp. Xylandri. Tom. 11. p. 4.

then som icke förförter sig och sina/ han är argare än en Hedning. Barnen skola icke draga tilhopa Föräldromen/ vtan Föräldrarna Barnomen. Abraham war rijk och wälsignat aff Gud/ och vtdeelte sitt förtwärfwade Goda sinom Barnō/ medā han lefde ꝛc. Men ther thet förra försummas och Orätttwijsan med Girugheet idkas/ ther få **Barnen Wäder til Arfwedeel.** Eller måste låta sitt Goda **androm til Arffs / som therpå intet arbetat hafwa.**

1. Tim 5: 8. 2. Cor. 12. 14

1. Mosis B. 25:5/6.

Ordspråkz B 11: 29. Predikar. B. 2: 21.

§. 38. I kunnen ju sielfwa see hwad Obeständ/ Sorgfälligheet och Ångsligheet thetta jorderijkes Arfwet haftwer med sig / och ju större Ymnogheet / ju större Bekymmer. Ther står man i tusendfall Ångslan / thet måtte lätteligen gå vp i Röök/ eller stuncka i Watnet: Bortstiälas aff vthuus Tiufwar/ eller bortsnillas aff heemgårdz otrogna Folcket: Blifwa vtlänskom Fiendom til Roofz/ eller falla inlänskom Röfwarom i Händer/ aff egen Skuld/ eller andras Orätttwijsa. Kom

Ther til hewerkte aff thet jordeskas Flychtigheet.

1. Mosis B. 25: 31. 1. Konung. B. 21. icke Esau om sin förstfödslo-Rätt affegit Föracht? Kom icke Naboth om sitt Fädernes Arff/ Lyff och Lefwerne genom then giruge K. Achabs Wåld/ och then Ogudachtige Drottning Jesabels Tilskyndan? Kom icke Job om alla sina Oxar och Åsnar genom the Röfwares Infall affrijka Arabien? Om Fåår och Heerdar genom Eld/ som föll them öfwer affHimmelen: Om Kameler genom the ströfwande Chaldeer: Om Huus och Heem: Om Söner och Döttrar genom ett starckt Stormwäder/ som alt kastade öfwer ända?

Jobs B. 1. 2c.

§. 39. I kunnen ju märckia at alt i Werlden är obeståndigt och otwist. Har någon stoor Rijkedom: Thet är otwist/ om han then behålla kan. Har någon stoor Lycka: Thet är otwist om then sig icke förändra måtte. Är någon i stoor Åhra och Anseende: Thet är otwist/ om han icke ett Fall göra kan. Har någon timmelig Frögd och Glädie: Thet är otwist huru länge. Har en Barn: Thet är otwist huru länge man them behålla kan. Äre twij friske och sunde: Thet är otwist huru länge; Torff skee innan kort kunna och twij

Obeståndighet.

liggia

liggia kalla i Munn. Thet kan förAf- Syrachs B. 18: 26.
tonen wäl annars warda/ än thet om Morgonen war. Och alt thetta steer med Hast för Gudi. Alt är owist/ Döden allena är wiß. Therföre i Christelige Föräldrar när i fijken och fahren efter hurn i mätte lämbna edra Barn stoort Arff i thetta Lijfwet/ förgäter aldrig at i sökia för alt at göra them försäkrade om alla Christrognas Arfwelott i Himmelen. Söker altijd winna Abrahams Lofford/ thet Gud honom til ewigt Beröm/ eder til stundeligit Efterföllie lämbnat hafwer. Jag weet/ 1. Mos. B. 18: 19.
säger Gud/ at han befaller sinom Barnom och sino Huse efter sig/ at the hålla HErrans Wägar/ och göra hwad rätt och godt är/ på thet at HERREN stal låta komma öfwer them alt thet han them lofwat hafwer.

Thet ewiga Arfwet allena bijr oß orubbat och ständigt.

§. 40. Åren i om then wissa Himmelens Arfwedeel förſäkrade/ så bekymbrens i om

thenna olvissa Werldenes Arfwedeel intet så
Ebr. 10:34. mycket. **I kunnen med Frögd lijda**
edra ägodelars förskölsling/ när i
weten/ at Edra K. Barn när sig
sielfwa bättre och blifwande ägode-
lar hafwa i Himmelen. Lätt en O-
rättferdig/ Girig och Samwetzlööß Achab
komma; Lätt så wara edert Jordeska Arff
skulle anfächtas aff heemlige Stemplingar;
Förryckias aff fientlige Röfware/aff Araber/
Jobs B. 1. 15/17. Chaldeer/ eller andra Blodtorstige/ och i ott-
dig Begärelse fördiupade Menniskior: Lätt
så wara/ thet siuncka skulle til Hafsens Botn
eller vpgå i Röök åt Himmelen: När j weten
alt detta intet annat wara/ án en Hand full
med Stofft/en Näfwa Jord/en smola allenast
emot hela Werlden: Ett Grand aff then sto-
ra skapade Werldenes Bygnad. Åre án
Hedningar / eller Hedniſk sinnade vti wårt
Jordiske Arff infallne. Så blifwer oß dock
wårt Himmelska Ewiga Arff altid oförrycht.
Pſalm 58: 4. Måste i klaga: **Starcka förſambla**
sig emot mig/ så weter at Gud ännu ſtar-
kare.

kare. Måste i see at then Ogudachtige tränger/ seer Gud gör eder widt Rum mitt i then tränga Trängslen/ när i thet minst förmoda. Måste i bidia: **Gud war mig nådelig/ ty Menniskior willia nederſäncka mig/ dageliga ſtrijda många emot mig högmodeliga.** Så ſkolen i finna then Trösten i Hiertat: **Uppå GUD hoppas iag och fruchtar mig intet: Hwad kũna Menniskior giöra mig.** Will Synden/ Döden/ Diefwulen/ Werlden/ intet unna Eder en rolig Boning på Jorden; The måste dock änteligen effter lång Anfächtning lämbna Eder och the Edras döda Kropp en rolig Sömpn i Jorden/ Siälen en Ewig Hugnad i Himmelen. Seer hwilket **ſtändigt Arff:** Ther HERREN **uppehåller Eder Ewiga Arfwedeel!**

Ps. 56:2/3.

v. 12.

Warer

Warer Warnade

§. 44

Warning til Barn at the intet boggia på Jordisk Arff

IBarn/ at i intet förläten eder på Edra Föräldrars stora Rijkedomar/ och thet ymnoga Arff/ i syns hafwa at förwänta/ fast mindre at i skullen upblåsas eller Högmodas theraff/ och förachta andra. Täncker på GUDz Förmaning: Biud them som rijke äro/ i thenna Werld/ at the icke äro stoorsinte/ icke heller sättia sitt Hopp på the owissa Rijkedomar: Utan på lefwande Gud/ hwilken oß all ting rijkeliga gifwer til at nyttia. Täncker huru snart/ genom hwariehanda Händelser/ then kan blifwa fattig/ som rijk är. Thet heter än i Dag:

1. Tim. 6:17.

Ty thet är obeständigt.

Pauper & eſt ſubito, qui modo Cræſus erat.

Snart armast Jrus blijr/ den rijkast Crœsus war:
Rijk wara i tin Gud/ o Yngling/ aldrig spaar!

I see ju offta Exempel för Ögonen aff them/ hwars Föräldrar hafwa kunnat räknat många tusende/ och theras Barn lijkwäl gå man emellan

emellan och måste snichta sina Bettar hoos andra. Förhåfwer eder icke aff eder Ungdom/ aff eder Skönheet/ aff edra prächtiga Kläder/ Arff/ Godz och Rikedom; Lätt Döden komma/ han giör snart all Degeligheet/ Pracht och Öfwermod/ Wällust och Härligheet til intet. Simsons Starckheet: Absalons Skönheet: Davidz Manligheet: Salomons Wijßheet: Asaels Snällheet: Nebucadnezars Macht och Härligheet: Hwar äre the nu? Alt är i Döden förswunnit!

§. 42. Här ligger ett Ungdoms Blomster på Båren för wår Ögon/ som haar ock i sin Tijdh warit wälskapat och angenehm/ klook och förnufftig/ nätt i Kläder/ behagelig i Later och Åthåfwor. Hwar är nu alt? I Döden tagit en Anda! Jag kan ey annars/ iagh måste wijsa eder/ I Ungdomsens Spel/ och på en glänzande Ögnefägnad lekande Sinnen/ huru och thenna Sal. Fröken i sitt Ytterste wämiade wid all Werldenes Fåfängia. Så at hon ibland annat med Alfwersamma Åthhåfwor förböd strängeligen/ at hennes Håår krusas skulle. Sågande til the närwarande/ som hon trodde then Omsorgen effter sin Död

Then Salige Frökens Exempel.

lämnas/ med hotande Upsyn: **Komm/ och krusa mitt Håår!** Han tychte som ångra/ at någon sådan Fåfångia war föröfwat i Lyffztijden; hon tychte illa wara/ at den skulle lämnas i Öffning ibland the Efterlefwande/ och at hennes usla Kropp kunde wäl liggia okrusat i Jorden/ ther doch intet annat warder/ án **Stanck för goda Lucht/ och ett skallot Hufwud för krusat Håår.** Men sälle åren I alle som sättien edert Hopp til HErren eder Gud: **Säll är then/ hwilkes Hielp Jacobs GUD är/ hwilkens Hopp/ på HERREN hans Gud ståår.** Sälle åren i om i alltijd säya kunnen med thenna Sal. Fröken: **HERREN är mitt Godz och min Deel / HERREN uppehåller min Arfwedeel.** Thenna HErren skal wisserligen bliffwa med eder i Nödene/ taga eder i slnom tijd wtu Nödenne/ och låta eder omsider til Åhra komma i Himmelen.

Jesa. 3: 24.

Ps. 146: 5.

Textens

Textens III. Deel.

§. 43.

Ett skönt och lustigt Arff.

Guds Barnas Arff är ett **Herrans Arff och ett ständigt Arff/** som wij hört hafwa / thet är och ett **skönt och lustigt Arff/** som wij höra skola. **Lotten är mig fallen i thet lustiga/ mig är en skön Arfwedeel tilfallen.** Så säger här Himmelens och Jordennes Arfwinge Jesus. Icke om **Himmelen/** och Ewigheten: Ty then hade han besuttit med sinom Fader för Tijden/ i Tijden och effter Tijden/ utan om **Jorden.** Men om hwilka på Jorden? Intet om **Englar** och **Englalijke/** i sin medskapade Heligheet och Rättferdigheet beståndande Menniskior. Ach! **Gud säg aff Himmelen uppå Menniskiors Barn/ at han måtte see/ om ther någon förståndig woro then effter Gud frågade: Men the äre alle affallne/ och allesammans**

Hwad therigenom förstås.

Ps. 53: 3. 4.

Syndare.

dugelige/ thet är ingen som gode gör/ia icke een. Vtan om Syndare. Om them säger han/ frögdandes/ såsom man glad är/ när man vthstiffar Byte. Lotten är mig fallen i thet lustiga/ mig är een skön Arfwedeel tilfallen. Vti Grundspråket lyda Orden egentligen: Måle-Snöret eller Stången har mig slagit til ett särdeles lustigt och liusligit Land/ och är altså thet mig tilfallna Arfwet och mächta skönt. Brukandes förtächta Ordförmer/ som see vppå then förr omrörde Lottkastning/ then vsle Menniskian/ för Synden skull wardt underkastat/ tagande tilfälle aff Canans Landz Vtdeelning emellan Gudz Folk/ the 12 Israels Slächter/ som skedde först med Stång och Snöre/ effter Slächternes Taal/ sedan kastades Lott/ hwilket stycke aff thet vtmätta Landet hwario Stam-Slächt tilkomma skulle til Arff och Egit. Hwilket under theras Fursta Josua skedde och aff hans Book til läsandes är. Theraff säger Moses: HERrans Lott är hans Folk

Jesa. 9:3.

Menniskian JEsu heemfallen genom Lott.

Tilfälle aff Canaans Vtdeelning.

Josua. 13/14/15/16/17.

5. Mosis B. 32. 9.

Folk: Jacob är Snöre til Hans ARF. Såsom ännu alt ifrån then Tijden i wälordnade Regementen Landet icke allenast har sina wissa afmälta Gränsor/ vtan och är aff Lantmätare Konst vtmätt i Furstendömen/ Greffskaper/ Frijherre-Säten/ Härskaper/ Slottz-Län/ Städers Ägor/ Byars Råå och Röör/ hwilka sedan ärfwas aff Barn och Efterkommande/ och delas emellan flere med Stång och Snöre. Huru Gud hafwer satt hwario Folke sitt Landamäre/ therom talar Moses: **När then Högste vtskiffte Folcken och vtströdde Menniskiors Barn: Tå satte han Landamäre til Folcken.** Om Lottkastning äther Salomon: **Lotten stillar Träto/ och skillier emellan Mächtige.**

Wåra Tijders loslige Bruuk.

5. Mosis B. 32: 9.

Ordspråkz B. 18: 18.

§. 44. Men såsom i sådan Deelning och Lottkastande/ som i alt annat then miszнögde Menniskian sällan fijner sitt fulla Nöye; Tycker altijd ens añars Lott större och bättre wara/ än then henne tilfallen är; kunde ju then Deelning som skedde efter Gudz egen Befallning

Miszнöye gement i Jordist Deelning.

ey wara oklandrat. Therföre talade Jo-
Josua 17:14. sephs Barn til Josua och sade: **Hwi haf-
wer tu icke gifwit mig meer än een
Lott och ett Snöre aff Arfwedele-
nom/ och tag är doch ett mycket
Folk/ såsom HErren hafwer wäl-
signat mig.** Ty Menniskian mäter in-
Menniskians ofördnögda Sinne. tet sitt Nöye innom Torfftighetenes Gränsor/
vtan effter Begärelsen/ som inga Gränsor
hafwer. Ju meer hon fåår/ ju meer hon be-
gårer; såsom en Wattusichtig: ju meer han
dricker/ ju meer törstar han; och såsom Igelen
snarare spricker/ än han vppehåller aff Blod-
sugandet. Så är och Menniskians mißnögda
Sinne/ ther i Igelens twenne Döttrar jempt
Ordspråtz B. 30: 25. roopa: **Bär hijt/ bär hijt.** Hoo är
högt vpsatt til Åhra/ then icke sträfwer ängsli-
gen effter högre vpstüga/ och förtryter at an-
dra äro högre? Hoo är rijk/ som icke wil war-
da rijkare/ och mißunnar andra/ som meer å-
ga! &c. Thetta är hungrande i Öfwerflöd:
sällan nögd wara med sin Deel: Sällan höres
v. 16. ibland Menniskior: **Thet är nog!**

§. 45. Ty

§. 45. **Ty är thet så mycket underligare/ at then menniſkian JEſus wille ware nögd med ſitt Snöre/ſin Lott/ſin Deel/ thet ſyndige Menniſkio Slächtet; icke nögd allena/ utan och Luſtig aff Nöye/ ty säger han: LOTten är mig fallen i thet luſtiga.** O hwilket underligit Nöye! Ett Nöye/ aldrig funnit i Menniſkiors Mißnöye! underligit at Jeſus förnögd war med Menniſkian.

§. 46. O älſkelige JEſu förundra intet at iag en ibland theſwage underſamma Menniſkior/ undrande dierffs fråga/ med hwad Fog tu kalla kan thet förödda/ luſtigt; Thet fuult och hijſligit war/ ſkönt och behageligit? Skulle Menniſkian ware atin **Luſt/** ſom är **ſtygg** och **ond/ then ther Drättfärdighetena dricker ſåſom Watn.** Skulle then ware **ſkön/** på hwilken **ifrån Fotebiället vp til Hufwudet är intet heelt vppå: Utan Såår/ Swulnat och Etterböld:** Och likwäl säger tin helige Munn: **MIN Luſt är med Menniſkiors Barn.** Säger: **Tu äſt med allona degelig min Kära/ och ingen** Fläck

Huru hon ſyndefull kunde ſkön ware.

Jobs B. 15:16

Eſa. 1: 6.

Ordſpråtz B. 8: 31.

Höga Wiſſan. 4: 7.

Fläck är på tig. Säger lijkwel: **Lotten är mig fallen på tig syndige Siäl/ mig i tig/ thet lustiga.** Huru! **Ps. 5: 4/ 5.** **åstu nu then/ som ett ogudachtigt Wäsende behagar?** Emot tin Natur/ emot titt ofehlbare Ord/ som sagt hafwer: THEN **ther ond är/ han blifwer icke för tig/ alla Ogerningzmän hatar tu.** Men titt undertwijfsande Ord/ O JEsu/ lårer mig/ at Menniskian/ som aff sig stelff är stygg och leed/ är aff tig stelff skön och liuflig/ tu älskar then tu stelff har giort behagelig. Then tu **utiklådt hafwer med Salighetenes Kläder/ och dragit uppå henne Rättferdighetenes Kiortel/ såsom en Brud hofwerar i sin Skrud.** Behagelig icke i egna/ utan i lånta Kläder. Således åro arme och elände Syndare/ the Botferdige menar iag/ Jesu Lust/ Jesu sköna Arfwedeel! Adam med alla Gudz Bodz Öfwertrådare: Abraham med alla Afgudiska: Loth med alla Blodzskännare: David med alla Hoorkarlar/ Mördare och Öfwerdådige:

Wit JEsu behagelig.

Jesa 62: 10.

1. Mosis B. 3: 6. Cap. 12: 1. Cap. 19: 33.

Manasses

Manasses med alla Afgudadyrkare/Blodtorstige/Trullkarlar/Förförare: Maria Magdalena/ then store och med 7 Dieflar besatte Synderskan/ med alla Syndarinnor: Petrus med alla MeenEdare/och Jesu nampns Förnekare: Paulus med alla JEsu och Evangelii hefftige Förfölliare. 2. Sam. B. 11:15. Cap. 14. 2. 2. Konung. B. 21:16 v. 22 2. Chrönik. B 33: 1. seq. Luc. 8: 2. Matth. 26:7 Ap. Gern. 9: 2 seq.

§. 47. Öfwer thessa och alla andra i Synden fallna/och åter genom en alfwarsam Ånger och Bättring vprättade/ och förmedelst hans dyra Förtienst til Nåden vptagne store Syndare/ frögdar sig hierteligen JEsus/ at han them til sin Lott bekommit hafwer. JEsu Frögd öfwer Syndare.

Såsom och **Glädie warder i Himmelen öfwer en Syndare/ som sig bättrar.** Luc. 15:10 Lofwandes han therföre Gud sin Himmelske Fader och sägande: **Lotten är mig fallen i thet Lustiga.** Ach Hiertans Tröst för alla ängslige Hiertan! At wij Wederstygelige aff Synden/ äre täckelige aff Nåden: Obehagelige för Menniskior/ behagelige för Jesu: här i Werlden aff Ålder/ Bekymmer/ Kors Mootgång/ Anfächtning/ Siukdom och Kranckheter &c. wahnskapelige/ och likwäl för

wår Gud i Himmelen/ en degelig/ wäl vtsmyckiad och prächtig Brud / näst wår Siäle-Brudgumme Christo JEsu/ som dock säger: **Lotten är mig fallen i thet Lustiga!**

§. 48. Thessa JEsu Orden äro en Christen Siäl icke mindre til timmelig Tröst/ än til ewig Nytta. Ty thet Christus säger om en Christen/ kan åter en Christen säya om Christo. **Lotten är mig fallen i thet Lustiga/ mig är** ock **en skön Arfwedeel tilfallen.** (b) JEsus / som är mig til Deels och Arfwedeel worden/ är ju then Aldraheligste / Liufligste / **Degeligste/ med the täckelige Läpparna/ vtwald ibland måna tusend.** Ach huru skön är then Undersköne JEsus ! Then Andelige Bruden kan nappast finna på så sköne Ordefägor/ at hon afspänsla kan sin Himels-Brudgumes JEsu Fägring/ ther om hon sig dock i höga Wijsone högst bemödar. Hwad är liufligare

Thet Christus säger om Menniskian/ thet säger hon om Christo.

Dan. 9:24. Psalm. 45:3. Höga Wisan 5:10.

Jesus skön.

Predik. B. 11. 7.

(b) Ty finne wij i Grundspråket אַךְ Ock. Mig är också tilfallen en skön Arfwedeel. Så mig en Menniskia allena/ som Christo en Gud och Menniskia tillijka. Christus funnit i mig/ tag vit Christo.

gare för wår Ögon än Solen? JEsus är **Rättfärdighetenes Sool.** Hwilken them vpgår / som hans Nampn fruchta. Malach. 4:2. Syr. B. 43:e

Hwad är härligare än Himmelen? JEsus är alla Himblars Behärskare. Matt. 28:18.

Hwad är ädlare och prächtigare än Konungar och Furstar? Jesus är **Konung öfwer alla Konungar och Herre öfwer alla HERRAR.** Predikare B. 10. 17. Uppenb. B. 17. 14.

Hwad är härligare än Gudz härliga Skeen? Jesus är **Gudz Härlighetz Skeen.** Psalm. 50. 2. Ebreer. 1. 3.

Skön war Jesus til sin **Gudom**/ hwars Loff blifwer etwinnerliga. Skön til sin MANDOM/ ty then war förknippat med GUD och deelade aff Gudz Skönheet. Til sin Wärelse Naturer leder Gerningar &c

Skön til sitt LEFWERNE / uti hwilket aldrig något Strafwärdigt finnas kunde. Joh. 8. 46.

Skön til sin **Munn**/ för hwilken **ingen Menniskia så talat hade. Predikande them Eländom**/ **förbindande the förkrossade Hiertan**/ **predikande the fångne Förloßning**/ **och them Bundnom öppning.** Joh. 7. 46. Jesa. 61. 1.

Skön til sin ögon/

Luc 22. 61. Psalm. 113.6 Matth. 8, 3. som såg med sin NådesÖgon til then fallne Petrum/ och án seer oppå thet nedrige i Himmelen och på Jordenne. Sköne wore hans Händer/ them han vträchte oc helade Krancka och bräckelige. Sköne wore hans Fötter: Ther med han wandrade omkring/ gidrandes wäl och hielpandes allom/ som besatte wore med Dieflar. Mon han tå icke med rätta föra then Titel: Then Aldradegeligste. (c)

Apostl. Gerr: 10. 38.

Mat. 3. 17. För Gud och en Himmels. längtande Siäl.

§. 49. Hwilken är skön i sig sielff/ skön för sinom Fader/ som sade: thessa är min K. Son/ i hwilkom iag hafwer ett godt Behag. Skön för hwar och en Gudfruchtig Himmelslängtande Siäl. Hwilken när hon har inslutit Jesum vti sitt Hierta/ håller sig til honom/ hoppas på honom/ troor på honom

[c] Circa hanc Spiritus Sancti expressionem, nihil nos moratur vana Scholasticorum altercatio, qua quidam pro Christi deformitate, alii pro ejusdem imcomparabili pugnarunt pulchritudine Quorum utriusque opinionem integro libro: *De forma Christi dum viveret in terris*, refutare conatur Gallicæ nationis Theologus, Franciscus Vavassor, pro ordinaria Christi forma, & aliis communi pugnans. Carpz. cit. loc. p. 724. seqq.

nom/ och igenom Trona är ett med sin JEsu.
Tå kan hon **förgäta thet til ryggia** Phil. 3. 14.
är/ och allena **sträckia** sin Ögon til **thet framman til är**; Skattande alla Jordeliykes Arff och Egendom **för Träck**/ v. 8.
allena hon kan **winna Jesum**. Sådjande med gladt Hierta och prijsande Munn: **Lotten är mig fallen i thet Lustiga**/ i Jesu min Frälsare, **mig är en skön Arfwedeel tilfallen**/ i GUdz och Jesu Christi Rijke; som är thet ewiga Lijfsens **Arfwedeel.**

§. 50. Här bliswer först thet **lustiga**/ thet **skona**/ thet **förnöyande** Arfwet. Här i Werlden hugnar sig mången aff stort Arff/ som han hafwer at wänta. Men thet geer sällan Nöje/ hwarken förn man thet fåår/ eller seen man thet fådt hafwer. Förr/ är man i stadig oförnögd trångtan/ til at ju förr/ ju heller komma ther til/ Tijden bliswer lång/ ther räknas Åhr/ Månader/ Dagar/ Stunder. Man tohr önska them Döden/ som hafwa giswit sig Lifwet. Blijr Slächts och Närskyltas Mördare i Sinnet/ om icke i Gerningen. Ändock

thet rätta Arfwet.

All jordest oförnöyande förr man thet fåår.

Argheten har ock i thet senare funnit Exempel; Ther mången genom hemlige Prachtiker förkortat them Lyfwet/ hwars goda man hoppades ärfwa. För en lyten Ögnefägnad afhändande androm thet timmeliga/ men sig thet Ewiga Lyfwets Arfwedeel! (d) Seen minskas icke/ utan meer wåxer mißnöyet/ når man intet alt allena bekommer/ utan måste see andra Medarfwingar dela med sig/ som förorsakar sneda Ögon/ Afwund/ Kyff/ Mißförstånd/ Trätor/ offta Hugg/ Slag/ Mord. Allena Gudz Barnas ewiga Arfwedeel är FÖRNÖYANDE/ skön och lustig. Ther skal ingen mißunna then andra: Ty alla skola hafwa lyka Förnöyelse. Ingen Träta wara: ty ingen har klaga öfwer orätt. Ingen Trångtan efter något thet större är: efter wij tå funit hafwa thet Största i Gud och Jesu. Therföre säger Gudz Anda: AT THE **Salige skola intet meer hungra och torsta.** Hwar med David instämmer: **Jag will mått warda/ når iag opwaknar**

Allena Gudz Barnas Arfwedeel är

1. Förnöjande.

Uppenb. B. 7. 16.

Psalm. 17. 15.

(d) Unde apud exteros malitia invenit *poudre de la succession*, hominibus, ne dicam Christianis fœdum, nefandum: Candori septentrionalium insvetum, inauditumque. O utinam nunquam audiatur!

war effter titt Beläte. Thet är: All Begärelse skal tåvphöra; Alt Mißnöye stadna i thet sälla förnöyande Himmelsnöyet.

§. 51. Här blijr thet **sköna Arfwet!** 2. Skönt Hwad är sköna Huus/ prächtige Pallatz/ stora Säterijen och Afwelsgårdar/ mächtiga Rijken och Härskaper/ som ärfwas aff Föräldrom/ Slächt och Anförwantom; Emot then **Byggning aff GOd bygd/ the Huus icke med Händer giorda/ the Ewtga äro i Himmelen.** 2. Cor. 5. 1. Emoot the **Hemman** i Himmelen oß tilärfwas; The wz. säkra **Herrans Gårdar.** Emoot thet Ps. 84. 2/3. **Rijket/** som bliffwer **ewinnerliga** öfwer Gudz vtkorade. Ther blijr en **skön Arfwedeel/** effter han oß tilfaller i **Himmelen.** Tob. B. 13. 23. Vtom Himmelen/ hwad Skönheet är til finnandes för Menniskior effter Döden? I Grafwen för Kroppen: Intet annat än mörcker/ Ormar och Matkar! För Siälen: Ångest och Oval/ Pijna och Marteer i Helfwetis aldrig vtsläckelig Låga! Aff

Natu-

Ephes 2:3. Psalm. 51.7. Joh. 3. 6. **Naturen** äre wij **Wredenes Barn**; **Aflade och födde i Synden**; **Födde aff Kött.** Och wij wete: At **Köttzligit Sinne är en Fiendskap emoot Gud: Kött och Blod kan intet ärfwa Gudz Rijke**; Rom. 8. 7. 1. Cor. 15. 50. Uppenb. B. 21. 8. Then Sidn som brinner med Eld och Swafwel. Efter Gerningen och wårt dageliga Förehållande/ hwad är wår Löön och Arfwedeel annat än **Bedröfwelse och ångest öfwer hwar och en Menniskios Siäl som illa gör:** Rom. 2. 9. Seer Menniskiors Barn/ hwilken usell Arfwedeel oß tilkommer efter Förtienſten! Men **Wälsignat ware Gud wårs Herres Jesu Christi Fader/ som oß har begåwa giort/ til at deelachtige wara i the Heligas Arfwedeel i Liuſet! Hwilken oß uttagit hafwer ifrån Mörckens Wälligheet och hafwer försatt oß uti sins älskeliga Sons Rijke/ i** 1. Cor. 2. 3. Col. 1. 12/13. Syr. B. 41. 1.

then

then degeliga Himmelen. Skön ärthen Arfwedeel/ ty han blijr Andelig/ meer förnöyande Siälen/ån Kroppen. Siälen / som är en Ande / och nåår tå efter ett Jordisk Fångelse i Kroppen/Andarnas rätta Hemwijst i Himmelen. Siälen strax i Döden/ Kroppen sedan i then allmänna all Kötz Upståndelsen. SKÖN effter the **Rättferdige ther skijna skola som Solen:** Som **Eldzlåga:** Såsom **Stiernor** i Ewighet. **Skön**/emedan thet är thet **ofördgängelige/obesmittade/ owanskelige Arfwet/ hwilket i Himmelen förwarat är til Eder.**

Mat. 13. 43. Wijßhetenes B. 3. 7. Dan. 12. 3. 1. Petr. 1. 4.

§. 52. Thenna Arfwedeel/ så skön han är/ så **lustig** blijr han ock. Therföre här bägge nämpnas: **Skön** och **lustig. Lustig;** Effter han faller i thet **lustiga: I** the **lustiga Himmelske Boningar: I** thet **lustiga Wäsendet på Gudz högra Hand: I Fadrens Huus. Lustig** aff Gudz salige Åskodande: Ty wij skola

3. Lustigt.

Psalm. 84. 2. Psalm. 16. 11. Johan. 14. 2.

 få see

1. Joh. 3. 2. få see Honom/ såsom han är/ Ansich-
1. Cor. 13. 12. te emot Ansichte. Lustig för thet lusti-
ga Sällskapet/ med hwilka wij umgå
Mat. 22. 30. skola och lijke warda. Lijka Gudz Eng-
Marc. 12. 25. lar/ lijka til Kroppen/ som skal warda
Luc. 20. 36. förklarat/ och lijk Jesu förklarade Lekamen.
Phil 3. 21. Lijka til Klarheet/ ther wij warda för-
2. Cor. 3. 18. klarade uti samma Christi Belåte/
ifrån then ena Klarheten til then an-
dra. Lijka til Snällheet/ Wijsheet/
och Engelska Egenskaper/ til at göra
Psal. 103. 21. Gudz Willia. Lijka i Loff och Tacksäy-
else: Ståendes för Gudi och Lambena/ och
siungande then lustiga Engla-sången: He-
Jesai. 6. 3. lig/ Helig/ Helig är HERREN Gud
Alzmechtig/ som war/ och som är/
Uppenb. B. 4. 8. och som komma skal! Loff och åhra/
Cap. 7. 12. och Wijsheet och Tack/ och Prijs och
Krafft/ och Starckheet ware wårom
Gud ifrå Ewigheet til Ewigheet. A-
men! Lustig aff then Ewigwarande Roo

och

och **Tryggheet.** Ty ther skola the boo i Fridz Husom/ vti trygga Boningan och skön Roligheet. **Lustig** aff then öfwerswinneliga Härligheet/ som tå på Gudz Barn uppenbaras skal; Som skal warda **Ewig och öfwer alla Mått wichtig.** **Lustig/** aff then **osäyeliga Frögd/** som tu bliswa skal/ **beständiga Lijf/** ewiga **Sällheet.** Lijfwet må wara så långt thet kan här i Werlden/ så är doch ändan ännteligen Döden. Och ju längre man lefwer/ ju ledznare man bliswer at lefwa. Och thet meer är: Werlden syns warda så trång; Tijden så swår; Ångest och Wedermöda så genomträngiande/ at mången blijr gammal för än Åhren komma/ och ledes wid lefwa/ när han syns wara nyttigast at lefwa. Fråga **Gråhårota/** the i Werlden wäl öfwade och pröfwade: Aff Plågor betungade: Aff Ångest behäftade: Aff Tårar mättade: Aff Ålder och Åhr til Jorden lutande/ hwad theras dagelige Längtan är? Hwad gäller then skal wara lijk wid Pauli Trängtan: JAG

Jesa. 32.18

2. Cor. 4.17.

Phil. 1. 23. **åstundar skillias hädan och wara när Christo/ hwilket och mycket bättre wore.** Fråga the Yngre/ hwilkom thetta Lefwandet fordom allenast en Leek war/ och är nu en plågsam Börda wordet. Ther **Kroppen** förtijdigt **beswärar Siälena** och **then Jordeska Boningen förtungar sinnet/ som mycket täncker.** Hwad gäller tu skalt underthjden få höra Jobs Röst: **Jag begärar intet meer lefwa.** Fråga the ÖTOLJGE; The som goda Dagar hafft hafwa/ them mist/ i Kors och Anfächtning råkat/ och än aff Nöd och Eländе trängde och klämbde äro? Hwad gäller tu skalt få höra Jobs Otaligheetz Wijsa med rinnande Ögon och qwijdande Munn offta siungas: **Wil tå icke mitt korta Liff hafwa en ända:** Och låta aff **mig/ at iag något litet mätte wederqwäckias?** Hwad är Sällheet i Werlden? Idell Osällheet. Hwad är Frögd och Lust? Förmängd med idell Olust. Ther Dagen skifftar med oß Moln och Solskeen/ Sorg

Wijßheetenes B. 9. 15.

Jobs B. 7. 16

Jobs. B. 10. 20.

och

och Glädie! Är och någon Lust/ then man Lust kalla kan/ så är then som ett liitet fiun/ som snart bortflyger och förswinner i Lufften: Ett sachta susande Wäder/ som först anblåsande/liitet kyler/ men strax i Ångest-Storm vtbläser: En Droppa som läskier/ men släcker intet Anfächtnings Hettan.

§. 53. Allena i thenna/ aff JEsu förwärfwade/och på oß alla i sinom Tijd vppenbarande/Himmelske Arfwedeel/skal warda en Sällheet/vtan all Osällheet/ en Hugnad vtan Ohugnad/ ett Nöye vtan Mißnöye. Ther skal warda ett Liff vtan Död / ett Umgänge vtan Förtreet / en Lefnad vtan Ledzna. Ther skal warda en Frögd vtan Sorg/en Lust vtan Olust/ en Glädie vtan Vppehåll/ vtan återwända. Ty sluter och David thenna 16 Psalmen med thessa Orden: **Tu kungör mig HErre Wägen til Lijfwet/ för tig är Glädie tilfyllest och lustigt wäsende på Gudz högra Hand ewinnerliga.** O sköne/ O lustige/ O i alla Ewigheet Ewigt förnöyande Arfwedeel! v. 11.

Tröster Eder här aff/

J Christne i gemeen.

§. 54.

HEer J åren intet vtan Tröst lämbnade aff GUD i thenna Tröstlösa Werlden!

Tröst för alla i gemeen

Moste Edra Ögon see/edra Öron höra/huru Hedningar och Turckar äro infallne i HERRANS ARF/ i Gudz Kyrckia och Församlig: Hörer Gudz Tröst: **Hedningarna moste förtwifla/och Konungarijken falla: Jorden måste förgås/tå han sig höra låter. Gud är när them ther inne/therföre skal han wäl blifwa.**

Ps. 46. 7/6.

Moste Edra Ögon see/ edra Öron höra Konungarijkens/ Länders och Städers förhärjande/ brännande och ödeläggiande! Hörer Gudz Tröst: **Hasteliga talar iag emot ett Folk och Rijke/ at iag thet vtrota/ förhäria och förderfwa will; Men om thet umwänder sig ifrån sinne Ondsko / then iag emot ta-**

Jer. 18. 7/8.

lar

lar/ så skal iag och låta mig ångra thet Onda/ som iag täncke göra them. Sucker derhos altijd: Gud Zebaoth wänt tig dock/ stoda neder aff Himmelen/ och see ther til och straffat/ at på thet brännande och rijfwande må en ända warda: HERRE Gud Zebaoth tröst oß/ lätt titt Ansichte lysa så warda wij hulpne. Moste edra Ögon see edra egna Ägodelars Skiñande och Sköflande? Hörer Gudz Tröst: WARA Gudelig/ och låta sig nöya/ är Winning nog! Ty wij hafwa intet fört in i Werldena/ therföre är thet klart/ at wij icke heller kunna något föra här vt. Tröster eder at eder Arfwedeel är dock altijd oförryckt i Himmelen. Moste edra Ögon see them Ogudachtigom oförskylt wålgå/ öfwer deras egen och andras förtwäntan vpstijga/ med Åhran påbördas/ så at the nappast kunna then draga. The äro icke i OLYCka som andra Menniskior / och

Ps. 80. 15/ 17.

v. 20.

1. Tim. 6: 6/ 7

warda

Ps.73: 5/12. **warda icke såsom andra Mennis-kior plågade.** Äro Lyckosamme i Werlden och warda rijke/ theras Huus och Familie florerar i Wälgång; Theras Söner och Döttrar vpfödas i Lust och Förnöyelse; **Ingen Skada/ingen Olycka/ingen**

Ps.144:12/14 **Klagan** hörs i theras Huus; Och synnas i Döden lämbna mycket aff thetta Jorderijkes Arff sinom Barnom. Hör Gudz Tröst i Flere Rum aff Davidz Psaltare. Gack med David in vti **Gudz Helgedom**/ och märk vppå all Tings Ända. David hade ock i sin Tijd sedt **Ogudachtige/ the ther hade**

Ps.37:35/36. **fast wälluge warit**/ och hafft mycket at säya/ **och vtbredt sig**/ i Macht och Myndigheeet/ i Godz och Rijkedom/ i Stältheet och Öfwermod; Och **grönskades såsom ett Lagerbärträå**/ thet man måtte troo aldrig baart warda. Men huru länge? Tå **man gick ther fram om**/ sij/ så **war** (märk noga Olefwande Siäl) **han borta; Jag frågade effter ho-**

nom

nom/ tå wardt han ingenstädes funnen. Intet i sin förra Gunst/ förra Wärde/ förra Wälde/ Ord och Mod. Utan borta och affsides från förra Beställning/ förra Förtroende/ eller och aldeles borta från the Lefwande/ och lagd til the Döda. **HARmas/ therföre/ icke öfwer them/ hwilkom all Ting effter theras Willia Lyckosamliga framgå. Harmas icke öfwer the Onda/ och war icke nitist öfwer the Ogerningsmän. Ty såsom Gräs warda the snart afhuggne / och såsom gröna örter skola the förwissna.** Äro the Onda/ så äro the wäl mångom til Plåga til en Tijd/ men deras egen Oferd föllier them effter. Äro the GUDA och Gudz Gåfwor wärdige/ thet then Allwijse Hierte-Ransakaren allena döma skal och icke Menniskior! Hwi wilt tu tig understå Afwundas. Gör ju likwel Gud i sin ting som han wil/ tig och tin Harm förbtan. **Han gör Fattigan/ han gör**

v. 1/2/7.

1. Sam. V. 2. 7/8.

ock Rijkan: Han förnedrar och vphöyer: Han vpreser offta then Torftiga vtu Stofftet/ och vphäfwer then Fattiga vtu Träcken/ at han skal sättia honom ibland Förstar/ och låtan ärfwa åhrones Stool. Herrans Wälsianade skola dock ärfwa Landet: Men hans förbannade warda vtrotade. Therföre lätt altijd wara titt Vpsåt i Hiertat/ titt Ordaståd i Munnen/ titt Ändamåål i alla Gerningar:

Psal. 37.22.

v. 37. Bliff from och halt tig rätt/ ty slijkom skal thet på sidstone wälgå; oc the skola ock änteligen ärfwa thet Ewiga Arfwet!

I Barn i Synnerheet.

§. 55.

21. Tröst för Barn

I Fattig-Mans Barn/ som äre födde til Werlden i Fattigdom och Armod; lefwen i Werlden i Trångmåhl och Bekymmer; gå vppå Jorden/ och äga icke sielfwa en Foot aff Jorden; äta icke edra/ vtan andras Bettar/ som meer än offta warda Eder til Tårars-

fattig-Mans

Bröd.

Bröd. Hafwen J med Zelaphehadz Döttrar ingen Arfwedeel ibland edra Bröder? Hafwen J med Leviterna ingen **Arfwedeel ibland Edert Folk.** Troor säkert att **Herren Israels Gud är eder Arfwe-**
DEEL! Ach sälle warden J/ når Lotten en gång Eder tilfaller i thet Lustiga/ når Eder then skönaste Arfwedeel tilfaller i JEsu förwärfwade Rijke! Hwilken blijr beständig/ når alt Jordisk återwänder. Täncker dock effter/ hwad har then Rijke/Mächtige och aff thenna Werldenes Goda nog besittiande/i Döden meer än några hoopslagne Bräder/ och sammanwicklat Linnetyg/ som tilförenne är upwärt aff Jordenne/ och måste sedan med wår Kropp åter multna i Jorden. NAKNE
äre wij komne ifrån wårt Moders-
Lijff/nakne fara wij bortigen/ som
wij komne äre/och taga intet med oß
af alt wårt Arbete/når wij bortfara.
Seer alles Eder Ingång til Lijfwet är lijka: Alles Eder Utgång aff Lijfwet lijka! Olijka Arfwedeel hafwen J uti Lijfwet: Olijka få J effter thetta Lijfwet!

4. Mosis B. 27:11. Josu. B. 17:3
Cap. 18. 7.
Cap. 13. 33.
Jobs B. 1:21
Predikar. B. 5:14.

Rijke-Mans Barn.

§. 56. **I Rijke Mans Barn:** Som til mycket Godt födde äro; Födde til at ärfwa Edra Föräldrars dyrt förwärfwade Ähre-namn/ Godz och Egendom ꝛc. Skulle sådant Hopp til hwilket i födde äro/ med Tijden Eder undgå: Antingen genom Krijg och the omildas Röfwande/ genom Eld och Wattu-nöd/ genom edra egnas Förwållande/ Försumelse/ Förwärckande/ eller hwarjehanda Olyckans oblyda åseende och Tijdernas stundeliga Omwäxlingar. Så täncker at intet är nytt under Solenne/ **thet ock icke är skedt i the förra Tijder/ som för oß warit hafwa.** Täncker at intet beständigt och trygt är å Jorden. Täncker effter om icke Förnähme Mans Barn/ Konunga Barn äfwen/ som til stoort Arff/ hela Länder och Riken födde warit/ offta hafwa mäst see andra i Händren! Täncker på ORSAKEN til all Obeständigheet/ och plägsamma Oro/ som intet annat är/ än SYNDEN. Täncker på ÄNDAMÅHLET/ och Gudz afseende/ som är: At I icke måga warda STORSinte eller sätta Edert Hopp på the o-

Predikar. B 1:9/10.

1. Tim. 6. 7.

wissa.

wissa Rijkedomar/ på edra Föräldrars ymnige Godz/ på eder snart tilfallande Arfwedeel/ vtan på **lefwande Gud.** **At I gören wäl**/ **wäl** emoot GUD: at i honom aff Hiertat tiena/ wörda/ dyrcka. Wetandes/ at **Gudachtigheten är nyttig til all Ting**/ **och hafwer Löfte om thetta Lijfwet och thet tilkommande.** Cap. 4: 8.

WÄL emot Eder KONUNG och Öfwerheet: at i med honom redeligen mena/troligen tiena/ hörsamligen lyda/ skyldigst ähra &c. wetandes/ **At ingen öfwerheet är vtan aff Gudi**/ **och then öfwerheet som är**/ **han är stickat aff Gudi.** **Therföre hoo sig sätter emoot öfwerheten: Han sätter sig emoot Gudz Skickelse: Men the som sättia sig ther emoot the skola få en Doom öfwer sig.** Rom. 13. 1/2.

Wäll Emoot Edert **Fädernesland:** at i theß bästa önska/ begiära/ sökia. wetandes/ at thet är thet för hwilket ädelt-sinnat Folk

2. Maccab. 8. 14: 18. **Lijff och Lefwerne manligen wåga:** Och ther man hälst är / och aff **Hiertat**

Jerem. 22. 27 **gärna igen wore**/ når man en Tijd thet umbåra moste. WÄL emoot Edra K. Föråldrar/ at i them med Barnslig Wördnad tilhanda gå/ vpwachta/ hedra/ i Krankheet och Ålderdom sköta. Wetandes/ **at thet är**

Eph. 6. 2. **thet förſta Bodet**/ **ſom Löffte med ſig hafwer.** Wäl emoot Edra **Syſkon:** at J them med all Broderlig Liufligheet bemöta/ älska/ handhafwa. Wetandes/ HURU

Pſal. 133. 1. **godt och liufligit thet är**/ **at Bröder boo endrächteliga tilſammans.** Wäl emot Edra **Vnderhafwande:** at J them nährа/ beſkydda/ befodra. Wetandes / At

Syr. B. 7. 22 **en trogen Träl och willig Arbetare ſkal man icke hålla illa.** Wäl emoot then TORFTIGE och Nödlijdande: At J them en mild Hand altijd tilräckia/ underſtödia/ hielpa. Wetandes/ at then

Pſ. 41: 2/ 3. **ſäll är**/ **ſom låter ſig wårda om then Fattiga: Honom ſkal Herren hiel-**

pa/

på i then onda Tijden: HErren skal bewara honom/ och hålla honom i Lijfwe/ och låta honom gå wäl på Jordenne/ och icke gifwa honom uti Hans Fienders willia. Wäl emoot **alla i GEMEEN:** At i dhem godt göra/ ingen oförrätt tilfoga/ all tilfogat ändra och afhielpa/ på theß Vphoffzmän tilbörligen öfra. Wetandes/ at wij plichtige äre: **Älska wår Nästa / såsom oß sielfwan. Wäl** emoot Eder **sielfwa:** At I Dygden högst-efterstråfwa/ prijsa/ berömma/ i eder Christelige Troo och dagelige Lefwerne see låta. Wetandes/ **när thenna tijcker åro rijkeliga när eder/ så låta the eder icke finnas fåfånga eller utan Frucht i wårs HErres JEsu Christi Kundskap/** och ther på föllande Gudz Barnas rijka Arfwedeel i Himmelen. Således kunnen I förtröstade säya i all Lyckones Anfächtning:

3. Moſis B. 19: 18. Mat. 22. 39.

2. Pet. 1: 8.

Som

O Gud tu åst ännu så rijk/
Som tu hafwer warit ewinnerlig:
Mitt Hopp står alt til tig;
Lätt min Stål altijd rikta sig/
Så hafwer iag nog Ewinnerlig!

Och med Åhrens tiltagande aff egen Förfarenheet Gudz Löfftes Sanning stadfästa med David: **Jag hafwer ung warit och är gammal worden/ och hafwer ännu aldrig sedt then rättferdiga förlåten/ eller hans Sådesfter Bröd gå.** Psal. 37: 25.

I Döden emoot Döden trotza och säya:

Röstwa the oß itrå/
Wårt Godz/ Liff ocksä/
Hafwe sig thet bort/
The winna icke stort/
GOdz Rijke wij wäl behälle!

Effter Döden/ i Ewigheet med thenna Salige Fröken: **Lotten är mig fallen i thet Lustiga/ mig är en skön Arfwedeel tilfallen!**

I Föräldrar sluteligen.

§. 57.

3. Tröst för Föräldrar

I Föräldrar/ hwars Hierta iag weet mäst sårat wara aff Sorg och Ångslan öfwer edra Käreste Barns oförmodelige Frånfälle.

I Christe-

I Christelige Föräldrar/ som alla Christnas salige Hopp hafwen/ och lefwen dock emellan Hoppet och fruchtan i thenna osalige Werlden. I Högförnähme Föräldrar/ som wid thetta sorglige Tilfället här hierteligen söria ett edert Käreste Barn/ en Dygdälskande Dotter. Til Eder wänder iag mig slutligen med GOdz och JEsu Tröst aff hans heliga Ord. Jag weet/ I skullen häller hafwa önskat/ at effter Natursens Ordning/ Edert K. Barn mått hafwa följgt Eder/ och icke I thet til Grafwen. Jag weet/ at i Hiertans Sorg och Ångslan warda många Hiertans Tanckar uppenbarade. Ther täncker ett Faders och Moders Hierta: Hwad gagnar hafwa fådt en ädell Gåfwa utaff Gud/ når han then så hastigt igentager? Hugnar wäl i Giftwandet/ förlustar med åtniutandet/ men sårar i Återtagandet! Thet täncker: Thet hafwer iag med then eller then Synden förskyllat/ at iag intet wärd war behålla mitt Käreste Barn. Thet täncker: Hoo weet/ om mitt Barn har fådt then Skötzel som sig bort i Siukdomen/ torff skee thet är meer dödt aff Wahnskötzel/ än thet skulle hafwa

theras ärstillige Tanckar

warit Gudz Willia. Thet täncker önskande: Ach gåfwe Gud! Döden hade borttryckt någon aff the andra mina Barn/ som intet så artige äre/ intet så behagelige/ mig intet så kåre och hårdt om Hiertat ꝛc. Men hoo åren J? Som i Edert Sinne dierfwas träta med Gud/ intet kan ett Ting som **giort är rättelig säya til sin Mestare**: Hwad gör tu? Är ju Gud en HErre öfwer Lyfwet och Döden.

Romar. 9. 20

Ps. 119: 137. **En Rättferdig** Gud/ som aldrig án giorde någon Orätt/ ey heller görande warder.

Psalm. 25: 8. Matt. 19: 17. Han är GOD/ och gör alt wäl i sinom Tijd.

Psalm. 115. 3. **Alzmechtig**/ at **han kan göra hwad han wil.** Wijss/ At han **rijkeliga förmå** öfwer alt thet wij tänckia eller begrijpa kunna. Offta tänckia Föräldrar: At the willia öfwerlefwa stoor Åhra aff wälartade Barn.

Epheſ. 3. 20.

Jesa. 55: 8. **Men mina Tanckar äro icke edra Tanckar**/ säger HErren. Föräldrar mena ett längre Barnens Lyff hade kunnat föra them til mera Glädie. Men then Allwetande weet/ at ett längre Lyff/ hade/ torff skee/ fört Föräldromen til/ för Glädie och

Gudz der emoot

Hug-

Hugnad/ Sorg och Bedröfwelse. **Ty ond Exempel förföra och förderfwa enom thet goda/ och then onda Begärelsen förwänder snart ett oskyldigt Hierta.** Jag är säker/ när Christelig efftertänckiande Föräldrar/ betracka the osäkra Tider i hwilka wij lefwa/ och the osäkrare/ som än synas willia tilstunda/ så måtte the heller wara glada/ at theras Kåre Barn äro komne til Roo/ än the theröfwer sig gräma och omåtteligen föria skulle; Stadnande i sådant Slut med Petro/ hwilken skal hafwa sagt om sin Dotter Petronella/ når hon dödt war/ och han frågades/ om han henne intet hielpa och upwäckia wille/ som han andra giordt hade? swarade han: Præstat ei sic esse.(e) **Thet är henne fast bättre/ at hon så blifwer.** Hwad är här i Werlden at lefwa efter? Annat än Nöd och Elände/ Siukdomar och Plågor/ Korß och Anfächtning/ Olycka och Wisßhetenes B. 4. 11.

[e] Zwing. Vol. 8. lib. 5. fol. 2179. ex Volater. lib. 1. Anthrop. Petronillæ hujus mentionem faciunt. Baron. ad Ann. Christ. 64. pag. m. 738. Et ex eo Epitomator Ejus Spondanus. Epit. part. 1. p. m. 153. ubi dubitatur, fidene an nativitate fuerit Petri filia.

Mootgång / som alla öfwergår / Ung som Gammal / Adell som Oadell / Fattig som Rijk! När man wänder sig och seer til / så är ju alt **Fåfängelighеet och Jämmer och intet annat under Solenne.** Hoo är nu en rättänkt Fader och Moder / som icke unnar sitt KäreBarn / thet bättre är? Bättre Roo / bättre Hugnad / bättre Frögd under Jorden / i Himmelen! Ther Kroppen är kommen til Jorden then alles **wår Moder är:** Siälen vptagen til Glid / ther intet **Dödzqwal kommer wid henne.**

Predikar. B. 2. 11.

Syr. B 40: 1

Wijßhetenes Book. 5. 2.

§. 58. Fatter therföre Edra Siålar med Tolamod / och **sörier Edra Döda / icke såsom the andre / the intet Hopp hafwa.** The hafwa til Åfwentyrs uhrsächt til längre Sorg / som intet wetta aff thet Ewiga Lyfwet: Som intet hafwa then Förtröstning och troo / at Döden är en gång / aff thenna Ilsellheten / til thet bättre är. Men oß som thet weta / oß som thet troo / oß som thet lära och läras höra; Wil thet intet anstå / at wij förmycket qwällia oß och söria öfwer the framled-

skola wisa sig tolige. 1. Thessalon. 4. 13.

na

na Döda. På thet/ at icke thet/ som elliest räknas för en Christelig Plicht och kärlig Atancka/warder förwändt til Last och Efftertal. Emedan alt förmycken Sorg hoos en Christen öfwer the Döda/ gifwer thet Anseendet/ som woro ther Wahnhopp och Mißtröstan om Upståndelsen/ thet ewiga Lijfwet/ Sällheten och Saligheten. Hörer hwad then wälbetänckte Fadren Doct. Luther sade/ när hans K. Dotter Magdalena död war; Jag är (Sade Han) glad i Andanom/ men mycket bedröfwat effter Köttet. Köttet wil intet här an; **At skillias ähs/ trycker hårdt!** En underlig Ting är/ weta at the äre i Frijd/ och them wäl är/ och dock theröfwer wara bedröfwat. Ach tu liuflige Lenichen/ tu skal åter upstå/ och liusa som en Stierna/ ia som Solen. (f) Beängstar eder Synden/ then i billigt fruchten sådant hafwa förtient/ och förorsakat Gud at taga igen/ thet han gifwit hafwer/ och ohugna med thet/ han tilförenna hugnadt. Så är thet intet utan/ at thet är ett Gudz Wärck/ at Barnen från Föräldrar-

aff D. Luthers Exempel.

Orsak til Barns död.

(f) Luthers Tischreden von Kranckheiten und leiblichen Tode. c. 42. fol. 532. a.

na hastigt ryckias/antingen til STRAF för begångne Synder/ som David hände / til hwilken Gud lätt säya: **Efter tu hafwer med thetta åhrendet kommet HErrans Fiender til at förhåda/ skal then Sonen tig födder är/ Döden DÖD.** Eller til Tolamodz och Beständigheetz PROOF i Gudzfruchtan/ såsom Job wederfors/ hwilkom i en Dag 7 Söner och 3 Döttrar hastigt frånrycktes. Är thet nu skedt til Eder Christelige Beständigheetz och Tolamodz pröfwande/ så vptager thet toligt/ såsom vtaff Herrans Hand/ hwilken bäst weet/ hwad oß bäst tienar. Han weet/ at wårt syndiga Kött i Wälgången vpbläses/ yfwes och Kättias/ men i Mootgången späkes/ hälles i Tygelen och drifwes från Jordeske til Himmelske Tanckar. Therföre vthbrister i thenna och all annan Anfächtning med David: **Thet är mig liufft HERRE/ at tu mig späkt hafwer/ at iag må lära tina Rätter!** Är thet ett Syndenes STRAF/ så är in billigt at I dragen thet så mycket toligare/ som i thet förskyllat hafwa.

2.Sam 12:14

Jobs B. 1. 2/ 18/ 19.

Pſ. 119:71

Ty

Ty thet kan lätteligen skee/ at Föräldrar förſynda ſig på ſina egna Barn; Antingen med Ochriſteligit Haat i Hiertat/ med otijdig Förbannelſer aff Munnen/ eller med alt för ſtoor Kårleek/ ſom gör ett kårt Barn til en Affgud/ thet man meer älſkar än Gud/ förderfwar i Sielfzwåld/ och förorſakar thes timmeliga Förderff och ewiga Undergång. Therföre när Gud ſeer/ at the intet åro Föräldromen gode och nyttige Barn/ ſå åro the honom goda Englar/ och ſkyndar förthenſkull them vhr Föräldrarnas Åſyn.

Fåfänge Tanckars Förläggning.

§. 59. Hwad willia I pläga Eder ängſligen med the Tanckar/ at Edert K. Barn ſkulle genom någon Wårdzlöſheet och Wahnſköttſel warit ſkyndat til Döden? Är ju intet förſummat aff thet ſom til Siälenes och Kropſens Sköttſel och Wältreffnad kraffdes? Haſwen I ju ſom Chriſtelige Föräldrar med innerliga Böner befalt Edert krancka och under Korſet länge arbetande Barn i Gudz Wåld/ och then ypperſta Läkiaren JEſu i Händer; Hwilkens Allmacht förmår/ när hans Allwijſheet behagar/ läkia til Lijff och

Siäl

Siál! Hwad kan en dödelig Menniſkia meer göra? Moſte hon icke lämbna Gud vtgången/ och låta ſig nöya huru han thet gör. Wille ock någon önſka at förwäxla the Leſtwande i the Döda/ ſina mindre K. Barn/ ſom återleſwa/ gärna giſwa för ſitt Käreſta döda. Så wore thet meer en dårachtig Menniſkio Swagheet/ än en Chriſtelig Hörſamheet emot ſin Skapare. Skulle wij underſtå oß giſwa Gud/ thet wij hata? Skulle wij intet unna Gud/ thet oß ſielfwa kärt är. Ju kärare Ting/ ju koſteligare Gåfwa!

Med åtbörtillig följande Tröſt.

§. 60. Tröſter Eder förthenſkull at Eder Käreſte Dotter/ har ock warit Gudi kär/ therföre hafwer han haſtat med henne vtu thetta onda Leſwernet. Then Rättfärdige om han än bittijda dödr/ ſå är han dock i Roligheet. Han warder borttagen ifrån Lijfwet ibland Syndare/ och warder bortryckt/ at Onſkan icke ſkal förwända hans Förſtånd/ eller falſk Lära bedraga hans Siäl.

Wiſsheetenes B. 4. 14. 7. 11.

Tröſter

Tröster och gläder Eder/ at Eder Kärälskelige Dotter skildes så Christeligen/ så saligt/ så wälbetänckt ifrån thenna Jämmerdalen/ i en fast Troo och Förtröstan på Gud och sin Frälsare JEsum/ så at hon meer tröstade the i Sorgen Efterlefwande/ án hon syntes theras Tröst behöfwa; förachtade all Jordesk Hugswalelse/ och allena trängtade effter JEsu fullkomlige tröstande. Så at iag kan säkert säya/ mig ännu ey sedt hafwa någon i then Ålder/ och the Wilkor/ förnögdare skillias ifrån thenna Werlden. Önskande iag: **MIN Siäl död med the Rättfärdigas Död/ och min ände warde/ såsom thesses ände!** 4. Mosis B. 23:10.

Tröster Eder/ at Eder Käre Dotter nu sitter i then Glädiefulla Himmel och giör Spott och Spee aff thenna swijkfulla Jorden/ säyande:

Inveni portum, spes & fortuna valete,
Nil mihi vobiscum; Ludite nunc alios.

Jag funnit har en säker Hampn
I JEsu egen Frögde-Fampn!
Faar wäl Hopp/ Werld/ med all tin Håår!
Titt Spee och Speel iag ey meer år!

Tröster och gläder Eder/ at J åren försäkrade/ thet Edert K. Barn/ år nu Gudz Barn; som ännu til ett Jordiskt valete Eder tilropar och försäkrar: At LOTTEN år henne nu FALLEN i thet lustiga/ henne år nu EN skön Arfwedeel tilfallen. En lustig Arfwedeel/ then hon vtan Afwundzmän/ Mißgynnare och Förtreet besitter: En stoor Arfwedeel/ i then stora Himmelen: En skön Arfwedeel/ i then obeskriftweliga Härligheet: En förnöyande Arfwedeel/ i hwilken wij såsom Christi Bröder/ hans Medarfwingar åro/ then ther intet warder förringat genom Brödernas Myckenheet: Intet trångare genom Medarfwingarnas stora Antaal. Vtan then år/ och blifwer så wijd och stoor för många/ som för fåå: så rijk och ymnig för hwarjom och enom i Synnerheet/ som för alla i gemeen. (g) Then Salige Arfwedeel/ hwilken then Salige Fröken i Lijftwet/ och all sin Kropz Plåga högst efftertrångtade/

[g] Hæreditas, in qua Christi (fratres) cohæredes sumus, non minuitur multitudine filiorum; Non fit angustior numerositate cohæredum. Sed tanta est multis, quanta est paucis: Tanta singulis, quanta omnibus. Augustin. de vera Innocentia. Tom. XI. cap. 198.

tade/ suckande offta: Ach min Gud/ hwi drö-
jer tu så länge! Huru länge skal iag Psalm. 13: 3.
göria i min Siäl och ängslas i mitt
Hierta dageliga? Min Siäl törstar Psalm. 42: 3.
efter GUD/ efter then lefwande
Gud: När skal iag ther til komma/
at iag måtte see Gudz Anschte?
Kroppens Swagheet kunde intet betaga
henne Hoppet; Ey Döden then ewiga Arfwe-
deels Besittning. Hafwer än Döden beröf-
wat henne hennes timmeliga Lyff / hennes
timmeliga Åhra/ hennes Käreste Föräldrar/
liuflige Syskon/ behagelige Anförtwanter!
Ey! så hafwer han henne dock intet kunnat be-
röfwa hennes Lyff/ hennes Åhra/ hennes Här-
ligheet/ then ewig är/ vtan fast meera fördt
henne til lefwandes Gudz Stad/ thet Ebr. 12. 22.
himmelska Jerusalem/ och til then
otaliga Engla-skaran: Til the först-
föddas Försambling: Til Gud som
alla dömer: Til the fullkomliga
Rättfärdigas Andar: Til Nyia

Testamentzens Medlare Jesum rc.
Ther hon sina Hiertälskelige/ och i thenna Werldennes Elände qwarlämnade/ förwänter/ och förmodeligen en gång finnandes och ewigt behållandes warder i en osäyelig Frögd och Glädie. Mißunner henne dock icke thenna Ewiga Himmelska Glädien! Hon är föreseänd/ thet lärer intet wara så många Åhr förn i komma effter/ och henne finna i samma osäjelig Frögd och Glädie! Låter Diefwulen aldrig få then Hugnaden/ at I skullen knorrande bliswa emoot Eder Gud/ ehwad ock Eder här i Werldenne måtte öfwerkomma. Täneker på JEsu Ord: **Hwilken som älskar**
Mat. 10:37. **Son eller Dotter meer än mig/ han är mig icke wärd.** Mißunner henne icke then Frögd/ then wij alla en gång tänckia åtuinta/ effter then wij i all wår Wedermöda stundeligen längta: At wij måtte få bliswa och ju förr/ ju heller glädias tilsamman i Gudz och JEsu Christi Rijke/ ther **Gladie är tilfyllest och lustigt wäsende på Gudz högra Hand Ewinnerliga!** Ther

Rachel

Rachel intet meer skal begråta sitt Barn: Ther Gråtoröst och Klagoröst intet meer skal hörd warda: Ther icke meer stola wara Barn/ som icke räckia til theras Dagar: Jerem. 31:15 Isa. 65:19/20

Vtan alla fullkomlige oti Christi fullbordiga ålders mått. Ther all hugswalelses Gud/ skal förwandla the Bedröfwades ångest i Glädie/ och trösta them/ och frögda them efter theras Bedröfwelse: Ther the med Glädie skola vpskåra/ som här med Tårar sådt hafwa. Ther wij skola Glädias och hugnas tilsammans Ewinnerliga i Gudz Barnas ewigt förnöyande/ sköna/ lustiga/ himmelska/ ofördängeliga Arfwelott!!! Ephes. 4. 13. 2. Cor. 1: 3. Jerem. 15: 2. Psalm. 126: 5.

PERSONALIA.

AT wij stundeligen böra betänckia wår Dödzdag/ wår Dödzttjma/ det lärer oß både then H. Skrifft/ så wäl som sielfwe Förfarenheten. Gudz Domar äro intet Menniskio Domar; Then ene blifwer til en hög Ålder förwarat/ fast tusende yppenbara Farligheter honom offta med Döden kringwärfft och anfächtat hafwa; Then andra ryckes bort ythi sin blomstrande Ungdom/ då wij på then samma grunda wår bästa Förhoppning/ fast ingen Ofärd för Ögonen synes. Så flychtigt och ostadigt är Menniskians Lijff! Så förmörckat kan en klar och liuß Dag/ ända och sluta sig! Wij hafwe här yppå ett ögonskeenligit Exempel ythi **then Högwälborne/ numehr hoos Gud Salige Fröken/ Fröken** BRIGITTA STENBOCK, aff hwilken deß Högt-Elskelige/ i Sorgen efterlemnade Hög-Wälborne K: Föräldrar/ nu hade förwänt en synnerlig Tröst i theras Ålderdom. Men sij then Allwijse Guden har täckts hasta med henne ifrån thenne Ysle och bedröfwelige Werlden/ ändat Dagen förr än Afftonen syntes wara kommen / så at hon snarligen är fullkommen worden. Thenne Höge och Förnäme Gudz Försambling wille förbenskull så myckit heller låta beweka sig til ett kort Tolamod/ at höra och merckia denne **Högwälborne Sal. Frökens** Förnäme Härkombst/ dygdige Lefwerne och Salige Affsked/ såsom wij förmedelst deß Efftersyn kunne lära at lefwa Christeligen bland Menniskior i Werlden/ och sedan glädias Ewigligen bland Englarna i Himmelen!

Then Hög Wälborne/ numehr Sahl. Fröken BRIGITTA STENBOCK är född hijt til Werlden ythi Malmö åhr

mö/Åhr 1660 den 1 Februarij aff twenne Greflige och lustre Familier här i Rijket/ som är å Fäderne-sijdan STENBOCKER, och å Möderne DE LA GARDIER.

FÄDERNE.

Hennes HERR FADER/ är then Högwälborne Herre/ Herr Gustaff Otto Gustafsson Stenbock, Greefwe til Bogesund; Frijherre til Cronebeck och Öresteen; Herre til Torpa/ Kolka/ Kijda/ Heslebyholm/ Wapnö/ Wägeholm/ Rögle/ Monstrup och Morup. Kongl. May:tz Råd och Öfwerste *Ammiral.* Lagman öfwer Wester Norlanden/ Lappmarcken/ Jempteland och Herredalen/ så och *Academiæ Carolinæ* Cantzler.

Then Sal. Frökens FAR FADER/ war then Högwälborne Herre/ Herr Gustaff Erichßon Stenbock, Frijherre til Cronebeck och Öresteen; Herre til Torpa och Leena; Sweriges Rijkes Råd och *Gouverneur* i Westergiötland; Hwars Huußfru war then Högwälborne Greefwinna och Fru/ Fru Beata Margreta Brahe, Bohren Greefwedotter aff Wijßingzborg/ Frijherrinna til Cronebeck och Öresteen.

Then Sal. Frökens FAR FADERS FADER/ war then Högwälborne Herre/ Herr Erich Gustafsson Stenbock, Frijherre til Cronebeck och Öresteen/ Herre til Torpa och Leena/ Sweriges Rijkes Råd och Feltherre; Hwars Huußfru war then Högwälbor-

wälborne Grefwinna och Fru/ Fru Magdalena Stare, boren Grefwedotter til Stegeholm och Westerwijk/ Frijherrinna til Cronebeck och Öresteen.

Then Salige Frökens FAR MODERS FADER/ war then Högwälborne Grefwe och Herre/ Herr Erich Brahe, Grefwe til Wijßingzborg; Sweriges Rijkes Råd och Öfwer Ståthållare på Stockholms Slott och Konung *Sigismundi* Marskalk. Hwars Huußfru war then Durchleuchtige/ Högborne Furstinna och Fru/ Fru Elisabeth/ bohren Hertiginna til Brunßwijk och Lüneburg/ Grefwinna til Wijßingzborg.

Then Sal. Frökens FAR FADERS FADER FADER/ war then Hög-Wälborne Herre/ Herr Gustaff Olufßon Stenbock, Frijherre til Torpa/ Sweriges Rijkes Råd/ Feltherre och *Gouverneur* vthöfwer Westergiötland/ Drottning Catharinæ Herr Fader. Hwars Huußfru war den Högwälborne Fru/ Fru Brigitta Leyonhufwud/ Frijherrinna til Torpa/ Drottning Margretæ Syster.

Then Sal. Frökens FAR FADERS MOR FADER/ war then Högwälborne Grefwe och Herre/ Herr Svante Sture, Grefwe til Stegeholm och Westerwijk/ Riddare Sweriges Rijkes Råd. Hwars Huusfru war then Högwälborne Grefwinna

och

och Fru/ Fru Mæreta Leyonhufwud/ Grefwinna til Stegeholm och Westerwijk.

Then Sal. Frökens FAR MODERS FADER FADER/ war then Högtwälborne Grefwe och Herre/ Herr Peder Brahe, Grefwe til Wijßingzborg/ Sweriges Rijkes Råd och Drotzet. Hwars Huusfru war den Högtwälborne Grefwinna och Fru/ Fru Beata Gustafsdotter Stenbock, Boren Frijherredotter til Torpa/ Grefwinna til Wijßingzborg/ Drottning Catharinæ Syster.

Then Sal. Frökens FAR MODERS MODER FADER/ war then Durchleuchtige Högborne Furste och Herre/ Herr Otto den yngre/ Hertug til Brunßwijk och Lüneburg aff den Harburgiske *Linie*. Hwars Huusfru war then Durleuchtige Högborne Furstinna och Fru/Fru Margreta boren Grefwinna aff Schwartzenburg/ Hertuginna til Brunßwijk och Lüneburg.

MÖDERNE.

Then Sal. Högwälborne Frökens FRU MODER är then Högwälborne Grefwinna och Fru/ Fru Christina Catharina De La Gardie, Bohren Grefwedotter aff Läckö/ Grefwinna til Bogesund/ Frijherrinna til Kronebeck och Öresteen/ Fru til Tor-

pa/Kolka/ Kijda/ Heslebyholm/ Harg/ Wapnö/ Wägeholm/ Rögle/ Monstrup och Morup.

Then Sal. Frökens MOR FADER/ war then Högwälborne Grefwe och Herre/ Herr Jacob De La Gardie, Grefwe til Läckö/ Frijherre til Eekholmen/ Herre til Kolka/ Kijda/ Hapsahl/ Daghöö och Runsa/ Riddare/ Sweriges Rijkes Råd/ Rijkz Marsk/ *General* Feltherre/ *Præsident* i Krijgz *Collegio*, och Lagman öfwer Upland. Hwars Hunsfru war den Högwälborne Fru/ Fru Ebba Brahe, bohren Grefwe dotter aff Wijßingzborg/ Grefwinna til Läckö/ Frijherrinna til Eekholmen/ Fru til Kolka/ Kijda/ Hapsahl/ Daghöö/ Runsa/ Tullegarn och Arnöö.

Then Sal. Frökens MODR FADERS FADER/ war then Högwälborne Herre/ Herr Pontus De La Gardie, Frijherre til Eekholmen/ Herre til Runsa/ Kolka/ Tiuleholm och Lämpesiöholm/ Riddare/ Sweriges Rijkes Råd och Feltherre/ så och Gouverneur i Rewel/ och öfwer Förstendömmet Estland. Hwars Hunsfru war den Högwälborne Fru/ Fru Sophia Johansdotter til Tiulaholm och Runsa.

Then Sal. Frökens MODR MODERS FADER/ war then Högwälborne Herre/ Herr Magnus Brahe, Grefwe til Wijßingzborg/ Sweriges Rijkes Råd och Rijkzdrotzet. Hwars Hunsfru war

den

den Högwälborne Fru/ Fru Brita Leyonhufwud/ boren Grefwedotter aff Raseborg.

Then Sal. Frökens MOOR FADERS FAR FADER war then Högwälborne Herre/ Herr Jacob De La Gardie, Herre til *Rosolle*. Hwars Hussfrw war then Högwälborne Fru/ Fru Catharina Bringeri, Herr Bringiers de sainct Colombe, Herres til *Loupiac* Dotter.

Then Sal. Frökens MOOR FADERS MOOR MODER/ war den Högwälborne Fru/ Fru Karin Hansdotter Gyllenhielm/ Herr Hans Claessons Dotter til Wijk/ som hade til Hussfru/ Fru Ingebor Tott/ Herr Hans Åkesons til Biurum/ Sweriges Rijkes Rådz Dotter.

Then Sal. Frökens MOOR FADERS FAR FADERS FADER/ war den Högwälborne Herre/ Herr Equilies De La Gardie til *Rosolle*. Hwars Hussfru war Fru Jaquette De Belle Garde aff en *illustre* och Förnähm *Familie* i Franckrijke.

Then Sal. Frökens MOOR MODERS FAR FADER war then Högwälborne Herre/ Hr. Pehr Brahe, den Åldre/ Grefwe til Wijsingzborg/ Frijherre til Rydboholm/ Sweriges Rijkes Råd och Rijkz Drotzet. Hwars Hussfru war den Högwälborne Fru/ Fru Beata Stenbock, Herr Gustaff Olsons

Früherres til Torpa/ Sweriges Rijkes Rädz/ och Rijks Marsks Dotter.

Then Sahl. Frökens MOOR MODERS MOOR FADER/ war then Högwälborne Herre/ Herr Sten Leyonhufwud/ Grefwe til Raseborg/ Sweriges Rijkes Råd. Hwars Huusfru war then Högwälborne Fru/ Fru Ebba Lilliehöök/ Grefwinna til Raseborg/ Herr Måns Bryntesons Sweriges Rijkes Rädz och Rijks Cantzlers Dotter.

Then Sahl. Frökens MOOR MODERS FAR FADERS FADER/ war den Högwälborne Herre/ Herr Jochim Brahe til Rydboholm/ Sweriges Råd och Riddare. Hwars Huusfru war/ then Högwälborne Fru/ Fru Margreta Wase, Sal. Höglofl. i Åminnelse Konung *Gustafs* den Förstes Sam-Syster.

Aff thesse vhrgamble/ Ridderlige och namnpkunnige Slächter/ såsom then Sal. **Fröken** har hafft sin Naturlige Vprinnelse och Härkombst/ så hafwa och thes Högwälborne K. **Föräldrar** strax effter then **förste** Födzlen burit thenne theras Unge K. Dotter fram för **Herranom**/ och förmedelst det Hel. **Döpelsens** Sacrament, låtit inympa vthi then reena Christelige **Kyrckians Samfund**/ at hon i Längden kunde rättligen tiäna then lefwande Guden; Dragit jämwähl sedan all then Försorg och Åhoga om deß Adelige Vptuchtelse i alle Stycker/ som aff en Faderlig Omwärdnat kunde fodras och åstundas. Men besynnerligen hållit henne/ effter som

Åhren

Ähren wille tillåta/ således til Gudz sanna Kännedom och alle Gudachtigheet Öffningar/at hon öfwer all Ting af Hiertat hafwer älskat sin HErre och Gud. Wist sig aff honom hafwa hafft både Siäl och Lijff/ Wälsignelse och Wälstånd. Therföre aldrig hängt sitt Sinne til the Jordiske Ting/ ehuru the ock för henne blomstrade; aldrig låtit sig aff Wälgångz Medhåll så intaga/ at hon icke ju med större Åtrå såg til thet Ewige och Oförgängelige; Ty thet war hennes högste Prydnad/ vthan någon Försummelse/ at pryda Gudz huus med ett Andächtigt Hierta/ höra Ordet med en flijtig Achtsamheet/ giömma thet i en reen Siäl/ rätta sitt Lefwerne thereffter med Ständachtigheet/ och styrckia sin Troo med Sacramenternes gudelige Bruuk. Sådan thenne **Sal. Högwälborne Frökens** oskrymtade Gudfruchtigheet/ kom henne/ wid Ändalychten aldrabäst til paß/ som alla tå närwarande Personer nogsampt wetta at bewittna/ ty vthi hela sin Siukdom war hon full med en innerlig Tröst och Wederqweckelse/ vti sidste anträngiande Smärtan/ med ett oförändrat Hopp och ett nögsampt Sinne at wara sin Frälsare JEsu vthi Döden fölgachtig/ bekymrandes sig intet at förlåta Werlden/ effter hon wiste sig född wara/ at hon een gång dööö måste/ fruchtandes intet för Döden/ effter hon säker war sig så dööö/ at hon ewinnerligen lefwa skulle.

Så oförnekligen nu **Gudzfruchtan** är en Kiälla och Moder til all lekammelig Lycka och Sällheet i Werlden; Så ögonskeenligen har man och sedt vti thenne **Högwälborne Fröken** ett särdeles rart Naturel, ett mognare Förstånd/ än hennes Ålder kunde medgifwa/ ett skickligare Comportemente och Seduglheet/ än någon aff hennes lijkar kunde temoignera? Och lijka som ingen hög Person kan stijga något högre/

re/ med mindre han sig förödmiukar; Så har thenne **Högwälborne Sal. Fröken** aldraförst bewijst sig så lydig och hörsam emoot sine **Högtälskelige K. Föräldrar**/ at man med störste Förundran har förmärckt/ hwad för een lyckſalig Naturens Strijd war emellan Föräldrarna/ och Dottren; I thet Föräldrarna med Kärleek och Ynnest; Dottern med Wyrdnad och Hörsamheet/ inbördes wille förekomma och öfwerwinna hwar andra. Ther Fader och Moder älskte en så liuflig och önskelig Dotter/ som i sin Lijffztijd med Willia aldrig förtörnade them. Ther Dottern respecterade Naturen och thet Blod/ aff hwilket hon hade sin Ingång i Werlden/ och under hwilkens Bröst hon legat hade. Thet trycker nu så mycket mehr the efterlåtne högtbedröfwade Föräldrarnas Hierta/ såsom the så offta i Werlden hafwa hugnat sig med ett önskeligt och lyckſaligt Omgånge aff en så kiär/ och en så god Dotter; Hwilken betygade högste Omsorg för alt thet/ hwarmed thes gamble Herr Faders gråå Håår kunde glädias och länge uppehållas i Werlden; och hwar med thes Kiär Elskelige Fru Moders Siäl och Sinne kunde sig allestädes fägna och förnöya. Gud som således har bedröfwat them/ han wille och hugswala themligen/ och gifwa them Tröst aff Högden!

Emoot sine K. **Syskon** war then **Högwälborne Sal. Fröken** liuflig i Orden/ kiärlig i Gårningarna/ uprichtig i Omgånget; Allskte them såsom sin egen Siäl/ och önskte theras Wälgång fram för sin egen; Men ju härligare Tilhöyeligheet/ ju kortare Lijffztijd! The finna sig nu så Sorgbundne öfwer thenne theras K. Systers alt förtijdige Frånfall/ at bittre Tårar äre thet ringaste Tecknet til thenne theras hiertelige Bedröfwelse. Dock kunna the weder qweckia sig

med

med then oſäyeliga Tröſten/ at hennes Stål är i Himmelen/ och hennes Been grönſkas reda i Grafwen! Med ſine Anförwanter/ Wänner och Fränder omgicks theme Högwälborne Sal. Fröken med en ſådan Modeſtie, Dygd och Höfligheet/ at hon wann alles theras goda Hiertelag/ och aff them myckit ålſkat och i högſta mått eſtimerat bleff. Ja hon betedde ſig med en ſådan Mildheet emoot hwar Man/ ån ock then aldraringeſte / at hwar och en med Prijs och wyrdnat behåller hennes loffwärdige Åminnelſe vthi en oförgiätelig Veneration. Hwilket enkannerligen ſkeer aff alle thenne Högwälborne Sal. Frökens Hög Elſkelige K. Föräldrars Tienare och Betiente/ ſå lijten ſom ſtoor/ hwilka öfwer thetta Dödzfallet ſå mycket weemodeligare klaga/ ſåſom the nu ſakna thenna Sal. Högwälborne Frökens blijdrijke Ynneſt/ och then ſom altijd unte och befordrade theras bäſta. Hon befliijtade ſig at blifwa åſſkat aff the Fromme/ och lijtet achtade the Argas Haat? Hon talte aldrig illa om andra/ aldrig berömbde ſig ſielff/ önſkandes faſt heller at hafwa nycket/ ſom hon ſielff intet ſåg/ ån at andre ſkulle ſee vthi henne mehr ån hon hade? I ſtörſte Sällſkapet winlade hon ſig at wara allena hoos ſig ſielff/ i ſtörſte enſamheten at wara i Sällſkap med Gud? Hon hatade åfwen ſå mycket at giöra något onyttigt/ ſom at giöra intet; Giörandes altijd then ſlutningen/ om iag må döö i Dag/ ſå wil iag intet leſwa til Morgon; Achtandes intet thetta Liſſwet/ emedan hon war åhogſam om ett bättre. Och förty/ ſom Gud hade hemne Kiär; Så haſtade han och med henne/ på thet theme Werldſens Ondſko/ icke ſkulle bedraga hennes meenlöſa Stål; Argas Efterdömne icke förwända hennes obeſmittade Wandel; Onde Begiärelſer icke förföra hennes oſkyldige Hierta; Stickandes

kandes den 14 Martij sidstleden thenne Sal. **Högwälborne Fröken** en **Siukdom** tilhanda/ med hwilken hon dock i begynnelsen gick vppe in til den 22 Dito; Men som hon tå aff en starck Colica och **Hiertångzlan**/ så bleff betagen/ at hon måtte begifwa sig til Sångz/ hwilket Dag från annan continuerade, ehuruwäl man brukade ther emoot alle the Medel/ som man då kunde hafwa wed handen; Ty måste hennes Högelskelige K: Föräldrar/ som äfwen tillijka med thenne Sal. **Fröken**/ sig på Runsa Gård vppehöllo/ mycket bekymrade resolvera, til at låta skicka theñe Sal. **Fröken** hijt til Staden/ på thet man thes bequämligare kunde plåga theröfwer Medicorum inråd och finna ther til tienlige Läkedomar; Betygandes thenne Salig. Frökens HögElskelige K: Fru Moder ther före en sådan Ahogsamheet at hon sielff följde then Sal. Fröken hijt in/ och intet lätt försumma någon Ting/ som man kunde tänckia lända til hennes Reconvalescence; Men i medlertijd bekymrade thenne Sal. **Högwälborne Fröken** sielff sig allena om sin Andelige-Hälsa och sin Siäle-Cur, lätandes förthenskull kalla mig/ owärdige Gudz Tienare/ til sig/ och med en helig Andacht/ en ångerfull Ruelse/ en alfwarlig Boot och Bättringz Bekännelse/ begiärte och undfick **Jesu Christi** sanna **Lekamen** och **Blod** under Bröd och Wijn/ äfwen på den **dyre Fredagen**/ på hwilken Gudz Försambling Åhrligen begår Åminnelsen til JEsu Korss fästelse och dyra Blodz Vthgutelse på Korsens Träå/ för heela Werldenes Synder. Sedan tyckte thet lijka som wille Siukdomen wända sig til någon ändring/ så at alle giorde sig theröfwer een hugnelig Förhoppning; Men thet hade dock fast intet Bestånd/ ehwad Medel man ock thertil brukade/ emedan Krafterna alt mehr och mehr förswagades/ och

åthskil-

åthskillige Accidentier sig tilslogo / enkannerligen en öfwermåttan starck Hufwudwärck/ at then spåde Kroppen så aldeles bleff afinattat/ at then Sal. **Fröken** den 19 May innewarande Åhr ythbrast i thesse Orden: **Jag känner nu wäl/ at min Gud snart lår giöra een nådig förandring med mig**; Och therföre åstundade til sin Troos Styrckio/ och sin Siåls Ewiga Saligheets Försäkring/ andre gången at blifwa deelachtig aff thet Helige **Altarens** Sacrament; Hwilket hon ock med största Devotion begick; Wijssandes sig med Troon och Tolamodigheten reda hafwa öfwerwunnit Döden/ emedan hon innerligen längtade at förlossas; Och thet war med Glädie at ansee huruledes hon yplyffte sig åth Himmelen/ med sammanslutne Ögon och tilknäpte Händer/ lijka som hon wille omfatta sin Frälsare JEsum med Händerna/ hwilken hon allareda hade omfattat med Hiertat; Ther yppå med största Nöye åhört andächtige Böner om Dödzens och wår Förgängeligheetz Betracktande; nämbt sådana Psalmer sungas/ som angick Werldens Föracht/ een sann Boot och Bättring/ och kunde ypwäckia ett Christeligit Tolamod under Korset/ Såsom: **Min Hog från Menniskior hafwer iag wändt** &c. **O HErre Gud giör Nåd med mig** &c. **Hwad min Gud wil altijd thet skeer** &c. instämmandes ock sielff med/ så wijda Kraffterna wille tillåta. Ythwalde jämwäl sielff then nu i Enfaldigheet förklarade Text/ och begiärte at min Owärdigheet måtte giöra hennes Lijkpredijkan. Aff hwilka sorgelige Tecku såsom then Sal. **Högwälborne Frökens** HögElskelige K. Fru Moder sig mycket ängzlade; Så är thet märckeligit/ at then Sal. **Fröken** med ett frijmodigt Sinne/ tröstade fast meer sin K. Fru Moder och the andre närwarande/ än hon aff them söchte

tröstat bliswa; bad at hennes K. Fru Moder skulle giswa sig til fridz/ emedan hon säkert wiste/ at Gud aldrig skulle öfwergiswa eller förgiäta henne eller sin gamble Herr Fader/ hwilken hon begiärte at hennes K. Fru Moder wille ifrån henne på thet ödmiukaste hälsa/ och försäkra/ at som hon alltijd har beflijtat sig om at lefwa honom til Hugnad; Så dödde hon nu hans hörsamste Dotter. Bediandes therhoos sin K. Fru Moder at låta een Psalm vthur then Tyska Psalmboken/ nembl. **O JEsu mein höchstes Liecht** &c. wara sin K. Fru Moders egen Psalm/ så wore hon förwissad at hon igenom thes dagelige Betänckiande skulle öfwerwinna/ ehwad Sorg henne ock tilstöta kunde. Sedan suckade hon åthskillige Resor til sin Gud med thesse Orden: **Ach milde JESV! iag har nu så länge klappat; Vplätt för mig/ och lätt tine helige Änglar taga min fattige Siäl/ som tu med titt heligste Blod har återlöst/ at föra henne i Abrahams Skiöt/ ther tu har lofwat at giswa mig Lijfzens Crona!** Hwar vppå then Sal. **Fröken** lijka som vthi en liuflig söot Sömpn i största Stillheet gaff vp sin Anda/ den 29 May sidstleden Klockan 4 effter Middagen/ sedan hon i XXII Åhr/ 3 Månader och 29 Dagar i thenne bedröfwelige och elände Werlden **lefwat** hade. Nu efter thenne Sal. **Högwälborne Frökens Lefwerne** war dygdigt/ så är hennes **Nampn** berömligt; Och fördy hennes **Död** war **Christelig**/ så bliswer hennes **Opständelse gladelig**! Här beklagas then Döda; Här bedröfwas the Lefwande; Men Gud samblar igen i sinom tijd/ hwad han til en Tijd åtskillier! Hwad nu med Sorg förlåtes/ skal tå med Glädie igenfinnas; Sorgen skal tå glömmas; Men Glädien aldrig ändas!

Wij

Wij som lefwa igen/ wele bidia den Aldrahögste/ at når wår Tijd och Tijma är kommen/ wårt Glas är vthluppit/ och wij måste gå all Köttsens Wåg/ at wij/ tå förmedelst then Timmelige Döden må så sammansluta wåre Ögon på Jorden/ at wij må med themne Sal. **Högwälborne Fröken** vplyffta them med Glädie i Himmelen/ til at skåda Gudz Heliga Ansichte Ewinnerligen. AMEN!

TACKSÄYELSEN.

HEnnes Furstl. Durchleuchtigkeit/ tillijka med Theras Excellencier, **the Högwälborne Herrar Kongl. May:ts Högtbetrodde Männ och Råd**/ samt the andre **höge Ständz Personer**/ så aff **Fruentimber**/ som **Kongl.** MINISTRIS och **Betiente**/ Adel och Nadel/ Höge och Läge/ både Måns och Owins-Personer/ låter Hans Excell. **Kongl. May:ts Råd** och **Öfwerste** AMMIRAL, jempte sin Kiär Elskelige **Fru Grefwinna**/ respectivè, ödmiukt/ mycket tienstligen/ flijt- och wänligen betacka/ för then höga Åhra/ Heder och Wänskap/ som the med theras benägne presence och närwaru/ hafwa bewijst thenne theras Sal. K. Dotters Jordefärd och Begraffningz-Act. The erkänna sig högst obligerade, sådant emot hwar-jom och enom/ effter Ständ och Wärde/ i slijke och andre hugneligare Tilfällen/ skyldigst at afftiäna/ wedergiälla och förskylla.